

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din

za inozemstvo 25—

neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 35.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov. zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 2. maja.

Kdor je v zadnjih tednih opazoval, na kaj se v javnosti več pozornosti obrača, ali na izid krize ali na pereča vprašanja materialnega značaja, bi skoraj moral priznati, da so naši družinski očeti več govorili o dragini in ureditvi gmotnega stanja raznih vrst nameščenecv, nego o tem, komu bo izročeno ministrstvo žezlo. Zlasti naraščanje cen najnujnejših živil v zvezi s plačili državnih uradnikov, poduradnikov in slug vznemirja mase mnogo globlje nego homogeni ali koalicijski vlada.

Zdaj je odločeno, da se vlade ne udeležijo demokratska stranka, ampak da bodo radikalci nosili odgovornost skupaj s klerikalci. S tem je iz kombinacije izločena stranka, ki je največ držala na načela in programe, stranka, ki je morda preveč upoštevala te doktrine in jim žrtvovala svoj neposredni interes. Na krmlu so stranke, ki jim je edini cilj politična moč. V tem oziru sta si naš klerikalizem in srbski radikalizem čisto sorodna.

S tem dejstvom je tudi za naše javno nameščenstvo bojna situacija znatno spremenjena. Stranka, ki je takorekoč ex offio branila njegov interes, se ne nahaja v vladi, pač pa so v njej stranke, ki jim je javno nameščenstvo le neizogibno zlo. S tem izgublja boj za pragmatiko in dodatke svoj moralni značaj, on postaja čisto vprašanje moči. Demokratom, ki je načelnih in državotvornih razlogov podpirajo činovništvo, ne preostaja drugega, čeno grupirati se v eno bojno fronto z uradničtvom ter ga podpomoci, da v merjenju moči ne podleže.

Jasno je, da mora izginiti vsako tepenje med javnim nameščenstvom, cepjenje, ki je že toliko škodovalo in je n. pr. tudi oče zloglasnega maksimiranja. V notni fronti pa mora rano ob rami stati vse pošteno javno mnenje.

Kakor čujemo, hoče nova vlada s strahovanjem odpraviti preglasno kruljenje želodcev javnih nameščenecv. To pot nastopiti bi ji nujno odsvetovali, kajti vsak poskus terorja bi razvnel požar, ki ga danes zadržujejo treznejši elementi. Solidarnost javnosti, v kolikor misli iskreno, bi se v tem slučaju gotovo rečno pokazala.

Na sejah v Beogradu je novi vladi dan desetdnevni rok, da izvrši svojo dolžnost napram gladujočemu nameščenstvu. V desetih dneh se vlada lahko odloči za odločilne korake, med toje pa ne moremo šteti samo predložitve pragmatike. Sezati mora finančni odbor in mu predložiti jasen predlog, ki zviša prejemke javnim nameščenecv vsaj na dostojen eksistenčni minimum. Kakor čujemo, nova vlada pripravlja predlog, da se plačanje dnevnice zviša na 300 Din. Gospoda Zebot in Brodar sta torej vprašanje dnevnice in draginskih dohodov že dobro vzela v roke. O državnih nameščenecih v pogodbi, ki jo je SLS sklenila z gosp. Pašićem, ni nobene besede, dasi je velik del zlasti železničarjev 18. marca 1923 poklonil krogičce klerikalcem. Vendar je ni hile na svetu, ki bi mogla ta hip pollačiti elementarni pokret javnih nameščenecv brez razlike kategorij.

Ze pet mesecev so radikalci na vladi. Ko so razgnali bivšo narodno skupščino, so bili demokrati ravno iz njih izšli, da je imelo gmotno vprašanje nameščenstva priti na odločitev. Zdaj ko se je sestala nova skupščina, je vsak izgovor nemogoč. Poslovnik daje mnogo možnosti, da se stvar vzame nujno v pretres. Le volje je treba.

Mi vemo, da te volje v radikaloklerikalni koaliciji ni. Ona zvišuje cene živil, a ne upošteva, kaj sledi iz tega glede fiksno nastavljenih.

Zato je potreben pritisk. Uradništvo ima prav, če trdi, da ta pritisk ni obrnjen proti državi. Nasprotno, on je v njenem vidnem interesu. Priti mora, a škoda bo tem manjša, čim prej se vlada vda in stori svojo dolžnost.

PRVE BLOKAŠKO-RADIKALSKE KUPČIJE?

Beograd, 2. maja. r. Današnji «Balcan» piše: V Beogradu se že nekoliko dni nahaja predsednik Hrvatske eskomptne banke, ki v največji tajnosti ustvarja finančno skupino za eksploatairanje državnega posestva Belje za daljšo dobo. Ta zastopnik zagrebških bank je konferiral z nekaterimi ministri, o katerih se ve, da imajo vpliv glede izvedbe te namere.

Obnovljena zajednica

RADIKALSKA VLADA ZAPRISEŽENA. — OBVEZE KLERIKALCEV IN SPAHOVCEV. — SENZICIJONALNA EPIZODA 1. MAJA. (Glej tudi 2. stran.)

Beograd, 2. maja. g. Danes dopoldne je bil Pašić v dvoru ter je kralju naznačil, da so klerikalci in Spahovci prevzeli formalno obvezo, da bodo podpirali homogeni radikalni kabinet. Vlada je nato podpisal ukaz o imenovanju ministrov.

V novem radikalnem kabinetu so ostali vsi stari ministri izven ministra trgovine Omerovića, ministra poljoprivrede Supila ter obeh ministrov brez portfelja Šerića in Župančiča. Ministrstvo trgovine bo upravljal provizorično minister saobraćaja dr. Velizar Janković, ministrstvo poljoprivrede pa minister za izjednačenje zakonov Marko Trifković.

Popoldne ob 5. je novi kabinet položil prisego.

Sklicanje narodne skupščine.

Beograd, 2. maja. r. Ministrski predsednik Pašić je poslal začasnemu predsedniku skupščine, dr. Pelešu, sledeči akt: «G. predsednik! Čast mi je izvesti Vas, da je z ukazom Nj. Vel. kralja od 2. maja sestavljena nova vlada pod mojim predsedništvom. Prosim Vas, da izvolite odrediti prihodnjo sejo skupščine. Ministrski predsednik Nikola Pašić».

Predsednik skupščine dr. Peleš je sklical sejo skupščine za 3. maja ob 10. dopoldne z dnevnim redom: Volitev članov verifikacijskega odbora.

Opozicijski zavezniški vlade.

Beograd, 2. maja. g. Nova vlada je dobila že svoje ime. Nazivajo jo «obnovljena zajednica». Delansko so zopet združeni kakor leta 1920 pod Pašićem radikalci, klerikalci in muslimani. Razlika je le ta, da je značaj zajednice bil obilježen takrat tudi v razdelitvi resortov, medtem ko je obnovljena zajednica anonimna družba. Klerikalci so dobili nekatere politične koncesije ter gospodar-

ske ugodnosti, Spahovcem so obljubljeni novi prispevki za hak. Glede postopanja obeh pomožnih grup je bilo dogovorjeno, da bodo i klerikalci i Spahovci ostali zaenkrat v pozici «opozicijske» ter prisločili vladi v pomoč le na zahtevo. Zato sta že danes oba kluba storila sklep da ostaneta napram vladi v opoziciji, podobno izjavljajo Nemci, češ da je njihovo stališče kot zastopnikov «zatirane manjšine» načelno opozicijsko proti vsaki vladi. Vendar se ve, da bodo Nemci podpirali skupaj s klerikalci in Spahovci radikalni režim.

Prava opozicija.

Beograd, 2. maja. g. Demokratski klub je danes zaslal referate gg. Davidovića in Pribečevića o njuni včerajšnji avdijenci pri kralju ter je soglasno sklenil stopiti proti sedanjim vladim najostrejšo opozicijo.

Tudi zemljoradniki so danes sklenili najostrejšo opozicijo proti radikalnemu režimu.

Prva seja novoimenovane vlade.

Beograd, 2. maja. g. Vlada je danes na svoji seji razpravljala o držanju v parlamentu. Namerava se o sestavi homogene radikalne vlade izdati manifest na narod. V to svrhu je bil izvoljen poseben odbor, v katerega so bili izvoljeni dr. Ničić, dr. Marković, Ljuba Jovanović, Velizar Janković.

Nova pogajanja z Radićem?

Beograd, 2. maja. r. Današnja «Tribuna» objavlja poročilo svojega dopisnika iz Zagreba, da je bila danes dopoldne konferenca pri Radiću, na kateri se je sklenilo, da se takoj nadaljujejo pogajanja z radikali, ni pa znano, kje se bodo ta pogajanja vršila, ali v Beogradu ali v Zagrebu. Ve se samo, da jih bosta vodila Korošec in Radić.

Pred današnjo sejo parlamenta

PROPORČNE VOLITVE V VERIFIKACIJSKI ODBOR. — PREDSEDNIŠKE VOLITVE. — RAZMERJE STRANK. — POSLABŠANJE URADNIŠKE PRAGMATIKE.

Beograd, 2. maja. g. Parlament se sestane jutri. Ker se stranke niso mogle zediniti glede skupnih kandidatur v verifikacijski odbor, bodo posamezni klubi postavili lastne kandidatne liste, ki pridejo v poštev po načelu proporca. Demokrati kandidirajo posl. Pečiča, Wilderja, Pero Markovića in dr. Svetislava Popovića.

Po izvolitvi verifikacijskega odbora se planirane seje prekinejo. Verifikacijski odbor ima tekmo 24 ur odobriti neprotestirane mandate ter v teku nadaljnjih 5 dni rešiti protestirane mandate.

Pri volitvi definitivnega predsedništva bodo radikalni kandidirali najbrž sedanje ministrstvo ver Ljubo Jovanovića, ki bi v tem slučaju demistioniral. Demokratom se namerava ponuditi eno podpredsedniško mesto, vendar se zdi da bodo odklonili. Klub bo sklepal o tem jutri.

Parlament šteje 312 poslancev (1 man dat iz nedavno evakuirane dalmatinske cone je nezaseden) ter je v glavnem razdeljen v tri skupine. Radikalci imajo 107 poslancev ter štejejo v svojo grupo tudi nemške in turške poslance, skupaj 128, pomožna grupa klerikalcev, Spahovcev in nekaterih «divjakov» se računa na 48 mož, stroga opozicija (demokrati, zemljoradniki, socialisti in posamezni poslanci) 66 glasov. Radićeva stranka s 70 mandati se abstiniira.

Listi presojaajo položaj kot kritičen. «Politika» meni, da narodna skupščina ne bo mogla delati. Kakor se čuje, pripravila vlada novo redakcijo uradniške pragmatike v tem smislu, da bi omogočila partizanski vpliv na uradništvo. V tem oziru je pričakovati hudih borb.

Maršal Foch v Varšavi

Varšava, 2. maja. j. Maršal Foch je prisel danes ob 4. popoldne v Varšavo. Na meji ga je sprejel in pozdravil vojni minister. Na vseh postajah do Varšave so ga pozdravljali zastopniki oblasti in Sokola. Na kolodvoru sta ga sprejela ministrski predsednik Sykorski in maršal Pilsudski. Kmalu nato je odšel v ministrsko predsedstvo. Ljudstvo ga je navdušeno pozdravljalo.

Dunaj, 2. maja. l. Maršal Foch je včeraj inkognito dospel semkaj. Sprejeli so ga samo francoski diplomatični zastopniki. Na francoskem poslanstvu pa so ga vprilo poslanika Lefevra - Pontalisa pozdravila zastopstva avstrijske vlade, diplomatskega zbora in vojaških misij. Zvečer se je odpeljal v Varšavo, kjer bo, kakor zatrjujejo tukajšnji listi, skušal doseči zblizanje med Poljsko in Češkoslovaško v svrhu, da se tudi Poljska priključi Mali antanti. Dalje ima Fochov obisk v Varšavi svrhu študiranja poljske vojaške zadeve za eventualnost kaknega napada s strani Rusije.

GROF BETHLEN V PARIZU.

Pariz, 2. maja. j. Predsednik Poincaré je sprejel madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena in finančnega ministra Kallaya. Grof Bethlen je izrazil svoje zadovoljstvo nad prijaznim sprejemom pri Poincareju in mu obrazložil finančni položaj Madžarske.

Bombe v Trstu

Trst, 2. maja. l. Proslava 1. maja v Trstu je bila popolnoma v znamenju fašistovske ere. Delavstvo ni smelo praznovati in se je zato skoro po vseh važnih podjetjih delalo kakor običajno. Policija je zaplenila majsko številko «Laborator», ki so jo potem fašisti sežigali po ulicah. Mesto je imelo obliče, kakor ob normalnih delavnikih. Pač pa je bilo okoli polnoči na raznih krajih mesta vrženih sedem bomb, ki so povzročile nekoliko zmešnjave med pasanti, vendar pa je bila ranjena samo ena ženska in še ta lahko. Aretirana sta bila kot sumljiva dva mladeniča.

V Italiji sami ni prišlo do incidenta, čeprav je vlada delavstvo naravnost izzivala s svojimi ukrepi proti praznovanju 1. maja. Delalo se je večinoma povsod normalno. Danes so bili iz državnih podjetij odpušteni vsi delavci, ki so včeraj kljub prepovedi praznovali.

XII. BOLŠEVIŠKI KONGRES

Moskva, 2. maja. l. Zadnjega aprila se je končal XII. kongres ruske komunistične stranke, na katerem je bil izvoljen nov centralni odbor stranke, ki sestoji iz 40 članov, med katerimi so Buharin, Džardžinski, Zinovjev, Kalenin, Kamenjev, Ljening, Radek, Trockij in Haritonov. Kongres je največ razpravljal o sovjetskem državnem monopolu na zunanjo trgovino in o vzpostavitvi ruske industrije.

Nemška reparacijska nota izročena zaveznikom

NEMŠKE PONUDBE. — FRANCIJA JIH ODKLANJA.

Berlin, 2. maja. j. Spomenica z nemškimi reparacijskimi predlogi je bila včeraj odobrena od ministrskih predsednikov nemških držav in nato še sinoči sporočena nemškimi poslanikom v Londonu, Bruslju, Parizu, Rimu in Tokio. Ti so jo tekom današnjega dopoldneva izročili zavezniskim vladam. V svrhu informacije je bila nota istočasno sporočena tudi vladi Zedinjenih držav v Washingtonu.

Danes opoldne je sprejel zunanji minister novinarje, katerim je sporočil besedilo nemške spomenice.

Pariz, 2. maja. Nemško noto je izročil nemški odpravnik poslov v prvih popoldanskih urah na Quai d'Orsayu. Tekom razgovora je dobil nemški odpravnik vtis, da smatrajo na francoskem zunanjem uradu noto za nesprejemljivo. V istem smislu se je izrazil novinarjem ministrski predsednik Poincaré, ki je izjavil, da bo o noti razpravljali ministrski svet.

V Rimu je bila izročena nemška nota opoldne, v Londonu ob 2. popoldne. V Rimu jo je sprejel Mussolini osebno, ki se je z nemškim poslanikom razgovarjal dalj časa. Bajje smatra italijanska vlada noto za pripravno, da se na njeni podlagi obnove reparacijska pogajanja.

Berlin, 2. maja. s. V svoji noti poudarja nemška vlada, da je mogoče vsa vprašanja, ki se tičejo obnove razrušenih krajev in zasedbe ruhrskega ozemlja rešiti le v medsebojnem sporazumu. Zasedbi Poruhrije je odgovorila Nemčija s pasivnim odporom. Nemška vlada iskreno želi, da se napravi konec položaju, ki postaja vsak dan ostriši. Vseled tega se je odločila, da napravi še en poizkus v tej smeri, ne da bi pri tem opustila svoje pravno stališče in prenehala s pasivnim odporom, ki ga bo nadaljevala, dokler ne bo protipogodbeno zasedeno ruhrsko ozemlje izpraznjeno in ne bodo razmere v Porenju zopet urejene. Kljub dogdom v zadnjih mesecih je Nemčija še vedno pripravljena dati za reparacije vse, kar je v njeni moči. Njen predlog je sledeč:

Celotne obveznosti Nemčije na financijskih in stvarnih dajstvih po določilih verzijske pogodbe se določijo na 30 milijard zlatih mark, od katerih jih mora Nemčija 20 plačati do 1. julija 1927 nadaljnjih 5 do 1. julija 1929 in ostalih

5 do 1. julija 1931 in sicer tako, da dobi na mednarodnem denarnem trgu potrebna posojila. S podpisom prvih 20 milijard je treba takoj priči. V kolikor teh 20 milijard ne bi bilo mogoče zbrati do 1. julija 1927, jih bo Nemčija obrestovala s 5 odstotki in amortizirala z 1 odstotkom.

Nemčija bo istočasno vrnila tudi stvarne dajatve, o čijih si pridržuje natančnejše pogodbe. Prepričana je, da mora vsak, ki objektivno vpošteva dosežanje velike žrtve Nemčije uvideti, da je to največ, kar je mogla ponuditi. Če nasprotna stran ni tega mnenja, potem predlaga nemška vlada, da se odstopi reparacijski problem politično nezavisni mednarodni komisiji. Pripravijena je, da ti za ponudeno dajstvo posebne garancije. Poleg tega je pripravljena s primernimi odredbami skrbeti, da bo celotno nemško gospodarstvo sodelovalo pri zavarovanju posojil.

Da se pospeši mir v Evropi v skupnem gospodarskem delu in ustvari na ravna gospodarska zveza med produkcijo in porabo, naj se zasužura s privatnimi gospodarskimi pogodbami izmenjava za življenje važnega blaga med udeleženi državami. Semkaj spadajo predvsem trajne pogodbe glede dobave premoga in koka.

Nota naposled predlaga, da se na podlagi teh izvajanj prične takoj s pogajanj. Izhodišče pogajanj mora ostati pogoj, da se ustvari čimprej status quo ante. Treba je izprazniti zasedeno ozemlje, vpostaviti v Porenju položaj kakor je predviden v mirovni pogodbi, izpustiti aretirane iz zaporov in povrniti izgubljenih domov in položaje.

KRUPP ARETIRAN.

Curth, 2. maja. l. Včeraj je dospel v Essen tovarnar Krupp pl. Bohlen-Hohlbaeh, ki ga je tja povabilo francosko preiskovalno sodišče. Med zaslišanjem je sodnik Kruppa aretiral in sedaj se bo moral obenem z dvema svojima ravnateljema — dva sta bila nedavno izpuščena — zagovarjati pred francoskim vojnim sodiščem v Werdenu zaradi ogroženja varnosti zasedbenih čet in zaradi kršenja javnega reda v Poruhriu. V primeru obsodbe v smislu prve obtožbe se bo ta obsodba glasila na smrt, drugače pa na 5 let ječe ali 10 milijonov globe.

POLITIČEN ATENTAT V GORICI.

Gorica, 2. maja. l. Ko je tajnik trgovske zbornice dr. Gasperiz dne 1. t. m. ob dveh zjutraj korakal iz pisarne domov, ga je srečal neki komunist, ki ga je vprašal, ali je prijatelj stotnika Godine. Ko mu je Gasperiz to potrdil, ga je neznanec ustrelil v prsi in ga težko ranil. Gasperiz se je privlekel še do bolnice, kjer pa ga je zavest zapustila.

Akcijski odbor javnih nameščenecv

Dne 29. in 30. aprila se je vršila v Beogradu konferenca zastopnikov organizacij državnih nameščenecv in železničarjev iz vse države.

Na podlagi poročil delegatov iz posameznih pokrajin je konferenca sklenila:

- 1.) Akcija, zamišljena v Sloveniji za 5. maja, se odgodi, ker se delegati ostalih pokrajin z njo trenutno ne strinjajo.
- 2.) Dne 5. maja zvečer ali 6. maja dopoldne naj se vrše v vseh večjih krajih informativni shodi, na katerih se obrazloži sedanj položaj.
- 3.) Centralnemu odboru železničarskih organizacij se nalaga dolžnost, da osnuje v Beogradu takoj centralni akcijski odbor, ki naj obstoji iz zastopnikov vseh onih strokovnih organizacij državnih nameščenecv, železničarjev in vpokojencev, ki na to pristanejo.
- 4.) Ravno tako se morajo takoj osnovati v vseh pokrajinah pokrajinski akcijski odbori in akcijski pododbori, s katerimi mora ineti Centralni akcijski odbor stalne stike.
- 5.) Najkasneje tri dni po sestavi vlade predloži Centralni akcijski odbor sprejete resolucije vladi.
- 6.) Najkasneje 10 dni po predaji resolucije vladi skliče Centralni akcijski odbor delegate vseh pokrajinskih odborov, ki določijo z njim dan in način bodoče akcije.

Akcijski odbor državnih nameščenecv, železničarjev in vpokojencev.

POGODBA CHESTER PODPISANA.

Carigrad, 2. maja. l. Včeraj je bila tu podpisana znana pogodba z ameriško finančno skupino Chester glede koncesij za konstrukcijo železniške mreže v Anatoliji. Podpis pogodbe bo najbrž usodno vplival na rezultate lausanske konference.

NOVI NAPORI MAKEDONSTVUJUŠIH.

Beograd, 2. maja. r. «Novosti» pri našajo brzojavko iz Sofije, da se v Custendilu in okolici že nekoliko dni opažajo tajne priprave četašev, ki hočejo izvesti akcijo, da vržejo vlado Stamboljskega. Vršila se je seja komitaških vodij, na kateri so bile določene osebe, ki naj izvršijo atentat na Stamboljskega in njegove ministre.

ZNIŽANJE BRZOJAVNIH TARIF V ITALIJI.

Rim, 2. maja. l. Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je sklenilo znižati brzojavne in telefonske tarife ter začasno ukiniti davek na sladkor.

Inozemske borze

2. maja.
Curth: Berlin 0.0178, Newyork 553.50
London 25.69, Pariz 34.37, Milan 27.12
Praga 16.475, Budimpešta 0.105, Beograd 5.75, Sofija 4.20, Varšava 0.0120.
Trst: Beograd 21.40 — 21.60, Pariz 137.25 — 137.75, London 94.50 — 94.70
Newyork 20.30 — 20.40, Curth 368 — 370, Praga 60.50 — 60.75, dinarji 21.75 — 22.25, dolarji 20.25 — 20.35.
Dunaj: Berlin 2.40, Newyork 71.100
Praga 2180, Beograd 740, Milan 3490
Curth 12.900, dolarji 70.850, lire 3460 dinarji 723.
Praga: Newyork 34.30, Beograd 35.72
Milan 168, Curth 610.
Berlin: Newyork 32.500, London 150.000, Pariz 2150, Milan 15.75, Curth 5800.
Newyork: Berlin 0.2934, Curth 18.07
Praga 297.50, London 4637/8, Pariz 663
Milan 489, Dunaj 141/4, Budimpešta 1.85
Beograd 104.

Homogena radikalna vlada

Ljubljana, 2. maja.

V ponedeljek zvečer je gospod Pašić razglasil, da je dobil mandat za sestavo homogene vlade, in je sestavil listno svojega obnovljenega starega kabineta. V torek dopoldne bi se imela izvršiti svečana zaprisega ministrov.

Na drugem mestu poročamo o senzijski epizodi, ki se je dogodila na dan 1. majnika. Kdor je pazljivo motril dogodke zadnjih dni, temu ne bo težko razbrati vzroke nenavadnega in neobičajnega kraljevega odpora proti podpisu ukaza o imenovanju samoradikalne vlade. Znano je, s kakšno energijo se je vladar od 16. aprila sem zavzemal za koalicio. Vodilo ga je spoznanje usodepolnega trenutka. Pravilno je cenila krona, da je opasno za idejo državnega edinstva, katerega najjačji steber je ona sama, ako bi se etabliral plemenski samostojni režim, katerega nositeljica je povrh stranka, ki je po svojih idejah in metodah reakcionarna v najostrejšem pomenu te besede. In nič ni moglo te sodbe bolj podpreti nego dejstvo, da je ves radičevsko - klerikalni blok v zvezi vemo zagovarjal baš radikalni režim. Saj mu je samoradikalna vlada najboljša garancija za nadaljni razmah separatistične misli med Hrvati in Slovenci. Le preko plemenske vladavine je mogoče ono končno razračunavanje, ki naj Jugoslavijo raztrga v njene stare sestavine ter uprvo postavi državno edinstvo. Politična logika Radića, Korošca in Spaha je doledna, ako na vsi moči želi v državi etabliranje srbske hegemonije in izločitev jugoslovanske koncepcije, ker se s tem jača njihova lastna pozicija.

Prizadevanja krone so bila izigrana s strani radikalne stranke. O načinu govornosti včerajšnji dogodki. V naši mladosti državi je to že tretji slučaj, da se mora vladar postaviti v bran proti neiskrenosti in nelojalnosti v izvedbi svojih nalogov. Gosp. Pašić je dobil odobrenje za sestavo homogene vlade pod pretezo, da demokrati definitivno odklanjajo sodelovanje v koaliciji. V ponedeljkovi popoldanski konferenci med Pašićem, Pribeževićem in Davidovićem pa je bilo dogovorjeno, da se naj bodoči odnošaji med obema strankama v nameravani koaliciji določijo do srede jutraj.

Vladarjevo postopanje v torek je ostalo demonstracija. Danes je gosp. Pašić sprožil svoj najtežji kanon: izjavil je, da bi bila njegova vlada le na videz homogena in da je v stvari koalicijska, ker so klerikalci in spahovci oficijelno prevzeli obvezo, da jo bodo lojalno podpirali. Zato radikalna stranka prevzema garancijo za izvedbo obširnega delovnega programa v skupščini in v posesti sigurne večine zahteva v smislu parlamentarnega principa vlado zase.

Temu argumentu se krona ni mogla upreti. Ukaz je bil podpisan. Tako smo dobili vlado, ki je formalno samoradikalna, stvarno plemensko hegemonistična, s katero pa v polni meri nosijo soodgovornost klerikalci in spahovci, njeni oficijelni zavezniki.

Kakšen bo ta režim, o tem razpravljajo le še naivneži, resnični in taki, ki se delajo naivneže. Nekaj tipičnih čistih njegovih pojavov smo doživeli v kratki in previdnejši eri samoradikalne vlade pred volitvami tudi na Slovenskem. Zaenkrat so to še blede slike onega, kar znaajo radikali v Srbiji. Država stoji pred celo vrsto veličinskih in načetih problemov socialnega, gospodarskega in političnega značaja. Čas dejanja je tu in čas odgovornosti.

V polni meri zadene ta odgovornost naše klerikalce. Nje je gnala v obtemneli Pašića ne le njihova separatistična politična koncepcija, še bolj jih je pri-

tisnil strah pred napredno fronto doma, in strast položiti pest na kulturne in socialne položaje zakletega nasprotnika na Slovenskem. Perverzna slast ubijati s srbsko pomočjo tiste ljudi, katere so še nedavno radi istih Srbov izročali krutemu maščevanju nekdanjih dunajskih gospodarjev. Zato se je klerikalna stranka tako slepo prodala. Radikalni so ljubili, da bo smela po Sloveniji preganjati svoje nasprotnike in rušiti vpliv demokratov ter ostalih naprednih elementov zlasti v kulturnih institucijah. Za to ceno so klerikalci vrgli svoj avtonomistični program pod mlzo. Je opozicijske krinke še ne marajo odložiti. Sram jih je še nekoliko pred masami onih volilcev, katerim se predstavljajo kot ljuti borci «za slovenske pravice», sram jih je javno priznati, da so le hlapci g. Pašića. Značilno je za njihovo moralno, da so istočasno sluge g. Radića. Našli so se zopet na polju stari liniji: vakemu na razpolago, kdor jih nagradi. Zato jih kot hlapce zadene ista odgovornost, kakor njihove gospodarje. To se mora danes, na početku novega radikalnega režima, ki je tudi njihov, klerikalni režim, z vso jasnostjo poudariti.

Politična kriza je formalno zaključena. Dejansko se je sedaj še le v polnem obsegu odprla. Globoko smo prepričani, da je režim, ki je nastopil v današnjem dnem, obsojen na skorajšnjo neslavno smrt. Nezdružljiv je z interesi našega državnega življenja, nezdružljiv z elementarnimi zakoni politične morale. Zato mora propasti.

Senzacionalni dogodki 1. maja

g. Beograd, 1. maja.

Danes ob 11. uri dopoldne je Pašić v predsedništvu vlade sestavil ukaz o imenovanju nove vlade. Ob pol 12. uri je odšel v dvor, da predloži kralju ukaz v podpis. Avdijenca je bila kratka. Pašić se ni vrnil v predsedništvo vlade, temveč je odšel domov. Zatrjuje se, da je po svojem povratku izjavil, da je ukaz že podpisan.

Za peto uro popoldne so bili aklicani novi ministri v predsedništvu vlade, odkoder so se imeli podati v dvor k svečani zaprisegi.

Med zbranimi ministri je nastala konsternacija, ko je prišel Pašić ter naznanil, da ne bo mogoče k prisegi, ker ukaza še ni.

Po mestu se je bliskovito razširila vest, da kralj odklanja imenovanje homogene radikalne vlade.

Ob tridesetih na 6. je bil Pašić ponovno pozvan v dvor, odkoder se je vrnil ob 6. uri. Ministrom je dejal, da je sedaj stvar v redu, vendar pa se prisega še ne more izvršiti.

Ob 6. in en četrtni je bil kralj nujno telefonskim putem dal pozvati Svetozara Pribeževića, ki se je baš nahajal v demokratskem klubu. Pribežević je takoj odšel v dvor. Kralj ga je čakal v vrta. Pol ure kasneje je bil pozvan h kralju tudi Ljuba Davidović. Oba demokratska voditelja sta ostala v dvoru do pol 9. ure.

Kakor je Vaš dopisnik izvedel, jima je kralj izjavil, da še ni podpisal ukaza o imenovanju homogene radikalne vlade. Pribežević in Davidović sta sporočila vladarju soglasni dopoldanski sklep demokratskega kluba, ki odklanja vsaka pogajanja s homogeno radikalno vlado.

Po avdijenci demokratskih voditeljev je bil ob tridesetih na 9. klican h kralju dr. Ninčić. Njegova avdijenca je trajala pozno v noč.

Vesti o nenadnem preobratu so vzbudile v političnih krogih in v vsej javnosti ogromno senzacijo.

STALIŠČE DEMOKRATSKEGA KLUBA

Beograd, 1. maja. r. Dopoldne se je sestel demokratski klub, da razpravlja o nadaljnjem postopanju. G. Davidović je sporočil, da je po izjavah g. Pašića

temu poverjena sestava homogene radikalne vlade ki da hoče nadaljevati pogajanja s demokrati. Klub je soglasno sklenil:

«Na eventualni poziv radikalov je treba odločno odgovoriti, da demokratski klub ne stopi v nobena pogajanja s homogeno radikalno vlado. Ako se hoče resno računati s demokrati za sestavo koalicijske vlade, mora nova vlada poprej demisionirati».

Izvoljen je bil odbor, obstoječ iz poslancev Kumanudija, Sumenkovića in Wilderja, da sestavi historijat o razvoju krize.

Politične beležke

+ Ustanovni občni zbor krajevnih organizacij JDS za občino Zgornjo Sisko se je vršil dne 29. aprila t. l. ob navzočnosti lepega števila demokratov. Kakšen razmah je napravila demokratska misel v Zgornji Šiški, so nam jasno pričale zadnje volitve, kjer je dobila demokratska stranka 98 glasov. Zato je bila ustanovitev krajevnih organizacij JDS najnujnejša potreba, da se demokratska misel med vsemi sloji še bolj razširi in utrdi. Izvoljeni odbor, ki sestoji iz pripadnikov vseh slojev, nam je jamstvo, da bo ob soudeležbi članov kos svojih težkih nalogi, ki si jo je začetla za dobrobit občinov na gospodarskem in kulturnem polju. — Šiškars.

+ Programatične misli ob imenovanju homogene radikalne vlade razvija poluslužbeno radikalno glasilo, beogradsko «Vreme». V uvodniku naglašja, da mora radikalna vlada izkoristiti plemensko razpoloženje ter zbrati srbske mase v enoto, preko katere se morajo gg. Radiću in Korošču sporočiti definitivni predlogi za sporazum. Skovati je treba srbsko fronto in sprovesti novo srbsko mobilizacijo v novih volitvah. Preko Radića in Korošca so se Hrvati in Slovenci jasno orijentirali. Srbski narod še ni povedal svojega mnenja. Sedaj mora reči svojo zadnjo besedo. «Vreme» razpravlja nato o hrvatskem vprašanju ter nadaljuje: Kar se Slovencev tiče, jim mora srbski narod postaviti daleko težje pogoje, ako hočejo in želijo ostati v zajednici. Njim se mora jasno povedati tudi to, da je njihov jezik le dialekt. Nam Srbom je povsem ravnodušna usoda naroda, ki se smatra, da je drugačen od našega. Ako bi bili mi verovali v specifično slovensko narodnost, bi ne bili tako gluhi, da prelivamo svojo kri na Koroškem. Dosti je bilo zdravice in vinskega oduševljenja. Srbska fronta mora biti hladna kakor kamen in odločna kakor sodnik, ki sodi po najvišjem zakonu naših trezno in resno proučenih srbskih narodnih interesov.

+ Davčne številke še vedno hodijo po glavi «Slovencu». Zdaj ko je postal vladno glasilo, lahko vse to popravi, kar se mu zdi napačno. Hic Rhodus, hic salta. tu se izkaže! Kakor pa čujemo, se v tajnem dogovoru med SLS in radikali ne nahaja niti besedica ne o premetitvi vojakov, ne o davkih. To smo pričakovali, ni pa pričakovalo lahkoverno naše ljudstvo, da ga bo SLS tako poceni prodala.

+ Radikalni naklepi. Pred sestavitvijo kabineta se je dopisnik zagrebške «Riječi» razgovarjal z uglednim članom radikalnega kluba. Na vprašanje, zakaj radikali tako uporno zahtevajo homogeno vlado, je dobil odgovor: «Eden glavnih razlogov je izvedba občinskih volitev v Srbiji in Crni gori ter volitve v oblastne skupščine po vsej državi. Kar se tiče Radića, Korošca in Spaha, ne bojte se, da jih ne privijemo, ko dobimo homogeno vlado. Ako jih bo to bolelo, naj nas le zrušijo; na tem vprašanju mi lahko pademo, a pojdemo s to parolo na nove volitve. Na ta način se bomo rehabilitirali radi kompromitacije vsled sporazuma, podpisanega z Radićem v Zagrebu, ki ga zares ne moremo bra-

niti pred svojimi volilci. Na vprašanje, ali je to le njegovo osebno mnenje, je gospod radikal zatrdil: «Tako misli ves radikalni klub.»

Prosveta

Ljubljanska drama.

Cetrtek, 3. Zaprt.

Ljubljanska opera.

Cetrtek, 3. Premiera Čajkovskega opere «Evgenij Onjegin».

Mariborsko gledališče.

Cetrtek, 3. «Ubljača».

V ljubljanski operi se danes vprizori novo nastudirana opera «Onjegin». Glavne vloge pojejo Zikova, Šfiligojeva, Balaban, Betetto in Burja, ki nastopi to pot prvič. Pel bo Leuskega.

Sport

Wacker (München) : Gradjanski (Zagreb) 0 : 0.

V torek je igral monakovski Wacker proti Gradjanskemu v Zagrebu neodločno. Igra je bila ves čas zelo napeta in je nudila izreden sportni užitek. Med igro je bilo opaziti semintja lahko premoč domačinov, vendar pa jih je imela monakovska obramba, med njo posebno desni branilec Höss, ki je bil v Ljubljani nadomeščen, popolnoma v rokah. Tudi Altwater je bil v izredni formi. Oboje moštvo je igralo izredno brzo in fair, vendar pa pred golom ni pustilo drug drugemu do strela. Edino sigurno šanso za «Gradjane» je streljal Perška svojih zvez v pleča; enalstmetrovko proti domačinu pa je prisodil sodnik Monakovčanom v prosti strel, ki je šel malo nad prečko. Izid odgovarja razmerju klubov. Koti 2 : 1 za Gradjanskega. Sodil je g. Dubravčić. Tekmi je prisostvovalo nad 5 tisoč ljudi.

Torkove tekme v inozemstvu.

Praga: Od vseh sportnih krogov z veliko napetostjo pričakovana tekma med Sparto in Slavijo je končala neodločno z 1 : 1.

Dunaj: Kombinirano moštvo I. razreda, ki je sestojalo predvsem iz igralcev FAC in Admire, je premagalo kombinirano moštvo II. razreda s 4 : 1.

Brno: Makabi : Rapid (Dunaj) 4 : 1. Rapid nastopil s 4 rezervami.

Gradec: Slovan (Dunaj) : Strum (Gradec) 4 : 0 (1 : 0).

Ilirija I. : Ilirija rez. 2 : 1. Na dan 1. maja igrana tekma med Ilirijo I. in rezervo je končala z nezasuženim porazom rezerve.

Iz Ljubli. nogom. podsveza. (Službeno.) Seja upravnega odbora se vrši v petek, 4. t. m. ob tridesetih na 8. uri zvečer, seja poslovnega odbora ob 9. uri po seji upr. odbora. — V nedeljo 6. t. m. se vrši prvenstvena tekma Jadran : Svoboda Ljubljana. — Tajnik.

Majniška proslava

Ljubljana, 2. maja.

Letošnji prvi maj v Ljubljani je bil kot delavski praznik klavem, ki ni niti od daleč spominjal na impozantne manifestacije nekdanjih let. Politična razdrapanost v delavskih vrstah je tako velika, da ovira solidaren nastop delavstva tudi ob takih slavnostnih prilikah, ko bi bilo vendar treba pozabiti na minljive strankarske prepire, in tako so bile navedene socialistične in komunistične manifestacije vse prej kot manifestantne in impozantne. Potekle pa so brez incidentov, čeprav seveda ne brez psovke na burzije, vlado, Orjuno itd.

Sicer pa včerajšnji dan ni bil več samo praznik socialističnega in komunističnega proletariata, ampak praznik vsega prebivalstva. Delo je v vseh privatnih podjetjih počivalo, trgovine so bile zaprte in ves dan so se valile cele reke ljudi vseh slojev in vseh let v okolico, deloma da se navžijejo res prvega pomladanskega dne, deloma da si «gata» tam zunaj privoščijo. O žalostnih poja-

vih naše degeneracije, ki so se pokazali pri tem, govorimo drugje.

Celje, 2. maja.

Pod splošno depresijo žalostnih političnih in socialnih razmer je potekal v Celju 1. maj brez posebnih in pomembnih dogodkov. Selnština dan cvetoče pomladi je izvalila na celjske ulice le neznan grobo ljudi, ki so se zbirali pod rdečo in črno zastavo. Velikanska reklama Zveze delovnega in krščanskega ljudstva ni mogla zrevalonizirati niti sto ljudi, ki bi se bili očitno priznali kot odkriti pristaši brezdomovinskega rimskega klerikalizma. Le malo nad 50 ljudi je poslušalo pri «Belem volu» bombastične fraze klerikalnih govornikov, ki so za ta dan seveda zapustili temne podzemeljske rove zakajane in zaduhle tovarne, teene prodajalne in mrzla skladišča, da pokažejo brez glazorokavije trde svoje žulje, v nesebični borbi za pravice delovnega slovenskega ljudstva. Procesija na Babno je potekala enako klaverno, pač pa je vlekla plačar, ki je v elektrini razsvetljeni noči navduševala tudi marsikatero neklirikalca.

Socialisti so zborovali dopoldne pred Narodnim domom, kjer je govoril predsednik stranke Koren prišlo 200 poslušalcev, za popoldnani izlet se je zbralo pod rdečo zastavo pri Kapucinskem mostu komaj okrog 50 ljudi. Pač pa so bile napolnjene celjske gostilne, kjer je dalo delavno ljudstvo brez voditeljev in pravnih besed duška svoji trpeži in razdrapani duši.

Maribor, 2. maja.

Letos se je pokazala narava praznovalec dela v svoji najbohotnejši obliki. Predvečer 1. maja so dostojno slavili že Sokoli s svojim manifestacijskim zborovanjem. Drugo jutro so pa ob solnčnem vzhodu priredili delavci budnico po mariborskih ulicah. Toda prekrasno jutro jih ni zbudilo baš mnogo. Sele po deveti uri so se zbrale množice in po ulicah se je premikal precejšen spreved internacionalcev z rdečimi trakovi, banderi in godbo v notranjost mesta na Rotovški trg, kjer jih je pozdravil g. Grčar — menda zadnjič kot župan mesta Maribor.

Na govorniški tribuni so mu sledili slovenski in nemški govorniki, ki pa niso mogli povedati drugega, kot da so priznali nemoč in razkiranje socialistične čete v Jugoslaviji. Čudno so doneli njihovi skoro obupni kliči po marksistični internacionali med maso, ki se je od lanske majske proslave na «Trgu svobode» obupno skrčila. Le okrog tisoč ljudi je poslušalo, največ starih nemških «Gesinnungsgenossen», ki so pač ostali verni, ker drugam ne morejo in so jim desetletja ucepljali disciplino v kri, a navdušenja in bojaželjnosti tudi tem gardistom ni bilo več mogoče viliti. Ko je izzvenela «Pesem dela», so se množica skoro neopazeno razkropila po ulicah.

Tudi rimski internacionalci so slavili 1. maj z mašo in zborovanjem pri Gambirinu. Popoldne so jih peljali v gostilno k sv. Urbanu, kjer so govorili frančiškanski patri, študentje in neki vojak Vroko ki je trdil, da je tudi vsa armada — «z njimi».

Solnce je lilo ves dan svoje božji blagoslov in odpiralo tisočere popke jablan, ki so jih božali upa polni pogledi naroda, ki pa je bil istočasno presrečen, da je mogel po neskončnem deževju baš 1. maja zopet zasadiiti motike. V Narodnem domu so se zbrali k skromnemu veselju jugoslovanski železničarji s svojimi pevci in godbo. Narodni Mariborčani so se jim pridružili. Še jih je, ki se naši čisto naši. Zvečer pa so zaigrali v gledališču v proslavo delavskega praznika proletarskega Zolajevskega «Ubljača» — toda vkljub znatnim znižanim cenam ni bilo onih, katerim je bila predstava namenjena. Pač pa je že od polnočnega mevala iz vseh gostlin, ne petje, — rek bi — nekaka topa resignacija onih stoterih in tisočih, ki iščejo «Mesijo» .. da bi jim vtil nove Vere, nove Ljubavi, nove Sile.

Simon Rutar

Ob dvajsetletnici njegove smrti (1851. do 1903.)

Danes pred dvajsetimi leti je umrl v Ljubljani mož, ki šteje med največje našega naroda, geograf in starinoslovec Simon Rutar. Rojen dne 12. oktobra leta 1851 v Krnu pri Tolminu, se je sin slovenske kmetake hiše šolal na goriški gimnaziji, na kateri je po dovršenih filozofskih studijah v Gradcu nastopil kot suplent svojjo prvo službo. V Gorici je ostal le tri semestre. Začetkom leta 1880. je bil imenovan za rednega gimnazijskega učitelja na gimnaziji v Kotoru, eno leto pozneje pa je bil premeščen v Split, kjer je na gimnaziji služboval osem let. Koncem leta 1888. so ga pozvali v Ljubljano, kjer je učil zgodovino in zemljepisje najprej na realki, potem pa na II. državni gimnaziji. Njegova srčna želja, da vidi vsaj enkrat zemljo klasične rimske in grške kulture, o kateri je tolikrat predaval svojim učencem, se mu je leta 1893. končno izpolnila. Dobil je državno ustanovo in z njo potoval v Italijo in Grčijo; obiskal je tudi Carigrad in Trojo, ki je od leta 1870., ko je Schliemann odkopal homersko mesto, privabljal izobraženi zapad. Preko Sofije in Beograda se je vrnil v Ljubljano. Ostal je v službi, dokler ga ni bolezen prisilila, da je prosil leta 1902. za dopust. Ni ga užival dolgo; tragična nesreča je v noči od 2. na 3. majnik 1903. leta končala življenje šele 51letnega mo-

ža. Umrl je v Ljubljani v Medjatovi hiši (Dunajska cesta 17), kjer je bil stanoval dolgo vrsto let. Dva dni po njegovi smrti so ga njegovi stanovski tovariši in učenci, ki so v njem izgubili svojega najboljšega prijatelja in učitelja, pokopali na pokopališču pri sv. Krištofu v grobnici slov. pisateljskega društva. Pozneje so prenesli tudi njegove zemске ostanke na pokopališče pri sv. Križu v novo grobnico.

To je kratka biografija moža, ki je živel tiho in skromno življenje slovenskega učenjaka druge polovice prejšnjega stoletja, brez burnih doživljanj, olepšano le po žarkih lepote, s katerimi je italoslovenski svet oglel na kratkem potovanju njegovo žejno dušo. Kakor je bilo Rutarjevo zunanje življenje enolično, tako bogato je bilo njegovo duševno delovanje in človek se čudi vsestranski in temeljiti izobraženosti tega glasnika našega naroda.

Kmalu po končanih studijah je Rutar začel s priobčevanjem razprav, ki so se danes velike važnosti in le deloma zastarele. Zelja goriške «Soče», ki ji je bil poslal leta 1875. obsežen zgodovinski članek o «razmerah med Langobardi in Slovenci», da bi postal kot prav mlada moč svojemu narodu važna zaslomba na polju učenosti, se je tudi res izpolnila. Nebroj razprav in člankov je raztresenih po raznih listih, predvsem v «Ljubljanskem Zvonu», «Soči», «Izvestjih muzejskega društva» itd. Mnogo, mnogo

manjših stvari je Rutar obelodanil brez podpisa.

Veliki uspeh, ki ga je dosegel s temi razpravami in z «Zgodovino Tolminskega (Gorica 1882., 333 str.), je napotil Slovensko Matico, da mu je poverila za svojo «Slovensko zemljo» opis primorskih dežel. S svojimi 4. sedaj že redkimi knjigami te zbirke (Poknežena grofija Goriska in Gradišanska. Prirodnoznanstvi, statistični in kulturni opis, Ljubljana 1892., 116 str.; isto, Zgodovinski opis, Ljubljana 1893., 132 str.; Samosvoje mesto Trst in mejna grofija Istra, Ljubljana 1896/97., 280 str.; Beneška Slovenija, Ljubljana 1899., 188 str.) je izvršil delo trajne vrednosti, s katerim si je zaslužil častno mesto med Slovenci in Jugoslovani, a tudi v inozemskem učenem svetu. To delo je tem zaslužnejše, ker je bilo slovo, na katero se je Rutar mogel opirati, prav neznatno, oziroma italijansko, torej našemu narodu neprijazno. V mnogih slučajih je moral razmere proučevati na licu mesta, da je dobil pravo sliko. Zato pa je ta slika bila končno tudi taka, da je še danes podlaga znanstvenemu proučevanju primorskih pokrajin.

Velike uspehe je dosegel Rutar tudi kot starinoslovec; njegov biograf Lončar ga slavi kot ustvaritelja slovenskega starinoslovja. Mnogo člankov priča o tem njegovem delovanju; skupno s Premarsteinom je izdal delo o rimskih cestah in utrdbah na Kranjskem (Dunaj 1899), skupno z Buličem in Jeličem pa vodjo

po Splitu in Solinu (Zader 1894). Kot konservator dunajske centralne komisije je poročal v izvestjih te komisije o raznih razkopavanjih na Kranjskem.

Piscu teh vrst se zdi čudno, da so smatrali do najnovejšega časa Rutarja predvsem za zgodovinarja. Kot takega ga označuje tudi osmrtina, s katero je učiteljski zbor II. državne gimnazije javil slovenskemu narodu tužno vest o njegovi smrti; kot takega ga ocenjuje ta. pr. tudi Lončar in Govekar v svojih nekrologih. Res je sicer, da je kot srednješolski učitelj poučeval zemljepis in zgodovino, da se nahajal posebno med njegovimi prvimi spisi več zgodovinskih črtic in razprav, da se je, kakor omenjeno, udeležil tudi kot arheolog: a Simon Rutar je bil predvsem geograf in sicer prvi slovenski res znanstveni geograf. V tem oziru nas tudi ne moti dejstvo, da je svojim knjigam o primorskih Slovencih dodal «zgodovinski opis», — to je zahteval pač program te zbirke. Saj je Rutar deloval pretežno na polju geografije — vse njegove knjige in nebroj manjših spisov nam to izpričuje; pri knjigah stoji zemljepisni del tudi vedno na prvem mestu in je tudi boljši in izvirnejši kot zgodovinski del.

Rutar je izdal tudi dve zemljepisni učni knjigi za srednje šole in je že leta 1886 predelal Hardtov atlas za ljudske šole (druga izdaja skupaj z Orožnom leta 1898); tako je postal tudi na kartografskem polju naslednik Slovenca Kocena. Rutar je bil neizprosen nasprotnik tr-

žaskih «nadrizgodovinarjev», kakor jih sam imenuje, predvsem Gregorutija, de Franceschija in Kandlerja, «kateremu se je studilo vsako slovensko krajevno ime in kateri ni mogel nikakor razumeti, zakaj so nekdanji prebivalci svojih bivališča v «charbarskem» jeziku namesto v bla goglasni italijanščini nazivali». Ze leta 1886 je klical Rutar Slovence: «Slovenec, odprite že vendar enkrat svoje zaplane oči in sprevidite, da vam Tržačani pačijo vašo zgodovino!» (Soča, 1886, št. 18). A vendar je bil vedno uljuden v svojem znanstvenem boju, vedno odkrit nasprotnik. Italijanski zgodovinar Savini ki nadaljuje še danes tradicijo zloglasne tržaške šole, imenuje Rutarja človeka temeljite učenosti, toži pa, da je bil prevnet ljubitelj svojega naroda.

To je pač najlepši dokaz za plemenito stremenje tega izrednega moža. Rutar je bil zvest sin svojega naroda: na Goriškem rojen, je deloval v slovenski Gorici in Ljubljani, v srbskem Kotoru in hrvatskem Splitu. Za Hrvate je spisal leta 1900 v «Spomen cvieću» članek «O bojem bratstvu Slovencev in Hrvatov»: bil je cel Jugoslovani že v času, ko si marsikdo o Jugoslaviji še sanjati ni upal. O njegovem jugoslovanskem mišljenju in delovanju je bila prepričana tudi srbska akademija v Beogradu, ki ga je imenovala svojim dopisujočim članom.

To vemo danes, ob dvajsetletnici njegove smrti: da na slovenskem jugu njegovega imena ne bodo nikdar pozabili.

Domače vesti

DRUGI MAJ.

Prvi maj je bil nekak — še pred nedavnim — pravi praznik množice, ki so ta dan v brk vsem drugim nastopile in povedale zavestno in moško, da zahtevajo tudi zase spoštovanje in svoj delež življenja.

Torkov ljubljanski prvi maj — dokaz, kako je moralna in miselna kriza raztrojila vse. Mesto manifestacije — klavno romanje maloštevilnih skupin, brez znanja, brez vsega, kar je na množici zanimivo. Čreda, ki ni vedela kam in čemu.

Na Rožniku je bilo žegnanje. Orkester, harmonike, orgelje, ples, vriskanje, pravljanje, ščipanje, in — mnogo pijanosti. V tem znamenju je potekel sploh prvi maj, po dolhimi poročilih menda širom Slovenije. Vino je teklo v potokih, dan je bil lep, vroč, žejen, ljudje razigrani in prvega v mesecu brez misli na druge dni. Zvečer je od povsod prihajal krik, vriskanje, tuljenje.

Tudi sredi je nadaljevala torkova tradicija. Vroča, jasna, — planine so se zdele premeščene na Jezico in vsaka jaruga na njih kakor na dlani, nebo sinje, vse naokrog sveže mlado zelenje, mi ga pa žingamo in žagamo, saj birt še kredo 'ma, in vince po curku v majolko curlja, ha, ha! V sredo popoldne sem ob dveh srečal v Franciški ulici štiri mladeniče nasekane po notah, da so cesto merili. Ob šestih zvečer jo je petorica mahnila po Gradišču, se glasno dila 'auf biks' in 'ukala', kakor na paši. Ob pol devetih zvečer sem iz radovednosti pristopil pred franciško cerkvijo k velikim gruči ljudi, in — na tleh leži dobro oblečena mlajša ženska pijana kot goba in jeclja brezvezne besede, poleg nje pa se krčevito drži ograje mlad možakar, vinski bled, in se ... prepira z zijali, ki ga seveda izivajo! Po daljšem čakanju konča policija mučni prizor in odvede pijano dvojico na stražnico.

Ljudje božji, meni je humorja manjkalo. Mi postajamo zares zelo — homogeni. S sodrgo. Pa kljub temu prepričani: Slovenec sem, in kdo je več?

M. A. C.

* **Poljski gosti v Ljubljani.** Danes, dne 3. maja ob 17. prišpe v Ljubljano 'Akademsko pevsko društvo Ivoške polytechnike'. Zastopniki naših pevskih zborov in ljubljanska akademska mladina jim priredi oficijelni sprejem. Vabimo tudi naše občinstvo, da jih pozdravi na kolodvoru v kar največjem številu, zlasti ker je to prvič, ko nas oficijelno obiščejo bratje Poljaki v naši osvobodjeni domovini. Mi jim pa kličemo: Na veselo svidenje! Društvo prijateljev poljskega naroda priredi gostem danes zvečer v dvorani arene Narodnega doma pozdravni večer, jutri pa koncert v Unionski dvorani.

* **Poljski akademiki v Mariboru.** Včeraj popoldne so se pripeljali v Maribor z brzovlakom poljski akademiki — pevec, katere je na kolodvoru pozdravila množica narodnega občinstva, kljub temu, da je bil prihod šele zadnji hip naznanjen. Ob prihodu vlaka je svirala vojaška godba, ki se je s polkovnikom Draškovićem in oficijerji tudi udeležila sprejema. Drage goste je v lepem nacionalnem govoru pozdravil v imenu mesta Maribor župan Grčar in za 'Glasbeno Matiko' njen predsednik skladatelj Oskar Dev. V jedrnatih besedah se je zahvalil za iskren sprejem predsednik zbora gosp. Zalusk, naglašajoč potrebo poljsko-jugoslovenskega zblizanja. V imenu 'Mariborskega društva jugoslovenskih akademikov' je nato sprejel drage tovaršice predsednik eksp. akad. Bregant ter jih posamezne izročil gostoljubnim rodbinam, ki so jih odvedle na svoje domove. Še prej pa so jih okrasile gospodične z lepimi šopki pomladnega cvetja. Gostje so bili ginjeli nad to ljubko pozornostjo in so si popoldne tudi ogledali mesto. Danes obiščejo falso elektrarno in se s popoldanskim brzovlakom ob pol petih pripeljejo v Ljubljano. Koncert v gledališču je sijajno uspel. Krasno in precizno izvajanje poljskih pesmi je izvalo pri občinstvu vedno znova viharje navdušenja in ovacij. Po koncertu se je vršila še prijateljska zabava z gosti v Grajski kleti.

* **Vprašanje profesorjskih honorarjev.** Kpakor znano, je državni honorarjen za l. 1922/23. predvidel preizkuse zneške za honorarje na univerzah in srednjih šolah. Pripomniti je, da je bil kredit nedostaten v raznih pokrajinah: n. pr. v Srbiji je segel za srednje šole do 31. januarja 1923, v Sloveniji in Dalmaciji do novega leta. Prejšnji finančni minister Kumanudi je naknadne kredite za honorarje na univerzi, na srednjih in učiteljskih šolah v Sloveniji dovolil že novembra 1922, a njegov ukrep je razveljavila glavna kontrola. Novega finančnega ministra dolžnost je bila, da izvrši likvidacijo na nov način, ki bi odgovarjal stališču glavne kontrole. Gosp. Stojadinović pa je z aktom od 19. marca 1923 to odklonil, čeprav je bil dva dni prej v enakem slučaju zavzel ugodno stališče. Ker je 18. marca gosp. Stojadinović kot skupščinski kandidat v Sloveniji propadel, je precej jasno, zakaj je ta najnovejši zaveznik naših klerikalcev čez noč premenil svoje stališče. Na ponovni pritisk je gosp. Stojadinović odstopil zadevo v naknadni budžet, ki se ima po seznamu vseh ministrstev predložiti narodni skupščini. Kakor čujemo, so radikali prekorajili budžet za več sto milijonov, za kar se boje, da bi skupščina delala težave. Ni dvoma, da bi skupščina kredit za honorarje gladko dovolila, ker imajo profesorji po zakonu pravico do njih in jih po našem mnenju lahko iztožijo pred sodnijo. Če se ne spreminja na kak nov pritisk mnenje gosp. Stojadinovića, bodo sedaj morali profesorji za honorarje čakati še nadalje, t. j. do novega rednega budžeta ali do naknadnega budžeta, ki se mora sprejeti najkasneje o priliki prvih dvanajstink.

* **Nastopno predavanje prof. dr. Plešića v Varšavi** se je vršilo, kakor smo že poročali, dne 27. aprila v avli varšavske univerze. Razen poljske in jugoslovenske akademske omladine je bil v avli zbran profesorjski zbor filozofske fakultete, a bilo je prisotnih tudi mnogo profesorjev drugih fakultet. Rektor, profesor filozofije Jan Lukaszewicz, bivši minister prosvete, je pozdravil prof. Plešića kot prvega profesorja, ki bo na varšavski univerzi predaval o bratskem jugoslovanskem narodu, filozofski dekan, profesor klasične filologije Przychocki, je podal, kakor je to običaj na varšavski univerzi, curriculum vitae prof. Plešića, nato pa je prof. Plešić v poljskem jeziku predaval o slovanski ideji pri Poljaki in Jugoslovanih v preteklih dobah. Predavanju so prisostvovali tudi člani našega poslaništva. Zvečer se je vršil banket.

* **'Naprej', glasilo SSJ** se je preselilo iz Ljubljane v Celje, kjer je prevzel njegovo izdajanje g. Franjo Koren, ki list podpisuje obenem tudi kot odgovorni urednik. 'Naprej' je nekoliko povečal svoj format ter dvignil ceno na 20 Din. Želimo mu, da postane v Celju resnejši, nego je bil v Ljubljani.

* **'Slovenčeva' lopovstva in uradniško vprašanje.** Da bi zasejal še več nezaupanja v uradniške vrste, je 'Slovenec' priobčil brzojav iz Beograda, v katerem trdi, da so demokratski uradniki nastopili proti skupni uradniški akciji in s tem mnogo škodovali. Kolikor besed, toliko laži. Vsaj vsak ve, da je v Beogradu danes presneto malo demokratskih uradnikov in da so vodilne ličnosti osrednje organizacije v rokav radikalov. Ker so se na dotični seji pojavila taktična nasprotstva, ki pa jih niso zastopali demokraci, ampak radikali, v tej smeri, da je termin za eventualno stavko 5. maja prekrak z ozirom na politično situacijo. V tem oziru je značilen tudi sklep delegatov železničarskih organizacij, kjer so v soboto slovenski poslanci predložili, da se 5. maja ustavi delo. Predstavnik Saveza državnih činovnikov se je protivil roku, češ, da je vlada šele v formaciji. Končno je bil sprejet sklep, da se novi vladi predloži resolucija, da v desetih dneh ugodi zahtevam državnih nastavlencev, sicer bo Glavni akcijski odbor pozval vse odbore, da se kolektivno zapusti delo.

* **Izenačenje koledarja.** Na kongres pravoslavne cerkve v Carigradu so odgovorili včeraj naši delegati. Na kongresu se bo razpravljalo o prvi vrsti o izenačenju koledarja in o drugih cerkvenih zadevah. Našo državo bo na kongresu zastopala dr. Milan Milanković in črnogorski metropolit Gavriilo Držić.

* **Prvi ženski advokat v Beogradu.** V Beogradu je prošlo soboto pri kaspijskem sodišču gospa Jelena Mihajlović - Djorić napravila s pravdo brim uspehom odvetniški izpit. Gospa Mihajlović je prva žena, ki bo v Beogradu in menda sploh v Jugoslaviji izvrševala odvetniško prakso.

* **Investicijsko posojilo mesta Splita.** Mestna občina splitska je sklenila najeti investicijsko posojilo v znesku 120.000 funtov sterlingov. Posojilo se porabi v prvi vrsti za napeljavno električnega toka iz Dugega Rata pri Omišu v Split, nadalje za gradnjo novega vodovoda in končno za ureditev nek-kih mestnih delov in ulic.

* **Drugi državni izpit** je položil v ponedeljek na praški visoki šoli za agrikul-turo g. Franjo Dolničar iz Hrastja.

* **Neresničen očitke.** Pri mariborskem uradništvu 'Jutra' sta naprosila gg. dr. Vekoslav Kukovec in načelnik koroškega kolodvora, znani organizator narodnih delavcev, g. Mohorko, da objavi v 'Jutru' sledečo vest: 'V nedeljski 'Or-juni' je nekdo pod naslovom 'Obupen-klie iz Primorja' mistificiral uradništvu glede kapetana I. razreda g. Ukmarja iz Maribora, kateremu očita nemušrstvo in druge nečedne neresnice'. Omenjena gos-poda pa poznata g. Ukmarja iz predvo-jnega časa kot odločno zavednega Slo-venca, kateremu v narodnem oziru in tudi sicer ni mogoče nižesar očitati ter sta istočasno zaprosila tudi uradništvu 'Or-june', da da g. Ukmarju tozadevno primerno zadoščenje. Ker pa izide 'Or-juna' šele v nedeljo, prosita, da objavi to tudi 'Jutro', ki je v Mariboru zelo razširjeno. Mi to radevolje objavljamo.

* **Slava mariborske podoficirske šole.** V petek dne 4. maja se bo vršila slava inženjerske podoficirske šole v Mariboru - v 'Vojašnici Kralja Petra Velikog Oslobodilca' v spomin na dan ustanov-itve šole leta 1896. Slava prične ob 10.

uri popoldne ter se bodo vršile popoldne na dvorišču pred šolo vojaške vaje, so-kolske telovadne vaje, nogometne tek-me, pevanje, sviranje in igranje. Popol-danska prireditve je dostopna tudi za širše občinstvo.

* **Preselitev manufakturne trgovine** Anton Schuster (pri Tončku) v Ljubljani. Ta po svoji solidnosti znana trgovina se je preselila iz Stritarjeve ulice, kjer je delovala 43 let, na Mestni trg 25. Opo-zarjamo na današnji inšerat.

* **Izpremeha trvdke.** Kot družabnik je pristopil k znani narodni trgovini v galanterijskim blagom g. Kramerja v Celju g. Mislej. Odslej se vodi trgovina pod firmo Kramer in Mislej.

* **Čateške toplice** v Brezicah se otvo-rijo bržčas dne 15. maja. Toplice je pre-vezela družba 'Globus', ki namerava zgraditi večje poslopje in je že letos pridno na delu, da popravi, kar je mo-goe in priredi primerno in dostojno ko-pališče. Čateške toplice so znane kot med najboljšimi v Jugoslaviji zaradi svo-je zdravilne vode, ki ima 42 stopinj to-plate.

* **Popravek.** Poročali smo, da je sto-pil v pokoj policijski uradnik v Celju g. Josip Stadler. Kakor se nam sedaj poroča, ostane g. Stadler še dalje v Cel-ju in se ne preseli na Bled. Ta pasus v naši notici je bil pogrešen in ga s tem popravljamo.

* **Gozd v plamenu.** V velikem gozdu pri Uzlcah v Srbiji je prošli ponedeljek izbruhnil požar, ki je zavzel velike di-menzije. Požar so povzročili cigani, ki so taborili v gozdu. Na pomoč je prihi-telo vojaštvo, kateremu se je posrečilo lokalizirati požar, ki je napravil ogrom-no škodo.

* **Katakombe v Zagrebu.** Pod cerkvijo Sv. Marije v Zagrebu so prošli teden raz-krili cele katakombe. Ko so belili ker-kev, je zapazil arhitekt, da se udira se-vern zid. Začeli so odkopavati zemljo in kmalu so našli na dva metra ši-rok in tri in pol metra dolg prostor, ki je bil v zvezi s hodnikom. Z desne in le-ve strani so se nahajali oddelki za m-riče, ki so bili v nekaterih oddelkih po-trije oden nad drugim. Zid je bil popi-san z imeni in letnicami. Pod cerkvijo je bilo več takih prostorov; v enem so našli kamenit oltar. Najstarejša grobnica je iz leta 1795, večinoma pa so iz leta 1848. Čudno je, da je Zagreb tako hitro pozabil na svoje katakombe. V zad-njih dneh je bilo pripušeno občinstvo, ki je v velikem številu prišlo, da si ogleda ta podzemeljski svet. Prišlo pa so tudi hijene, ki so začele brskati po krstah in si prisvajati razne dragoceno-sti. Odnosno je bilo tudi več šloveskih lobanj. Redarstvo je vsled tega postavi-lo stražo pred katakombe in ustavilo na-daljnje ogledovanje.

* **Železnika nesreča.** V noči 30. aprila sta na postaji Moslavina-Popovača tr-čila skupaj dva tovorna vlaka. Sedem vagonov je skočilo s tira. Zavirač Mato Kuliš iz Novske je ostal na mestu mrt-ev. Proti krivcem je uvedena preiskava.

* **Dravinja odnesla prevečen voz.** Zna-ni ptujski gostilničar Ernst se je podal te dni s parom konj v družbi svojega hlapca v svoj vinograd v Haloze. Na povratku ga je neprijetno iznenadila vsled deževja močno narasla Dravinja, ki je poplavlila celo okolico. Navzle ne-varnosti je hotel Ernst s svojim vozom čez most. Ko je došel že blizu mostu, ki je stal kot otok nad vodno gladino, se je voz prevrnil. Gospodar in hlapec sta se oprleja za dreve ter sta bila re-sena, ko je prišla iz Ptuja pomoč, voz in konje pa je odnesla deroča Dravinja.

* **Požar v Motniku.** V noči od 28. na 29. aprila, okoli 11. ure ponoči, je iz-bruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnika Tomaža Pungartnika v Mo-tniku. Vžle takojšnjemu nastopu gasil-cev je požar tekom ene ure popolnoma uničil gospodarsko poslopje. Posestnik je bil zavarovan le za neznatno vsoto in prosil zato vsa dobra srca, da bi mu v težki nesreči priskočila na pomoč.

* **Rodbinska tragedija.** Sopraga trgo-va Nikole Stepanovića v Grašnici je ro-dila že deset otrok, zadnjega lani v straš-nih bolečinah z zdravniško pomočjo. Le-tos je bila zopet v blagoslovljenem sta-nju, kar jo je navdajalo s strahom in grozo. Nekoliko dni pred pričakovanim porodom se je praznično oblekla, posla-la deco v vrt ter napisala poslovlilno pi-smo možu, v katerem ga prosi, naj pazi na otroke, da se ne razgube, ker je svet pokvarjen. Nato se je obesila. Otroci so se medtem veselo igrali na vrtu in so radostno pozdravili očeta, ko se je vr-nil, češ, mamica je danes dobre volje, ker se je praznično oblekla. Ko pa je mož stopil v sobo, je našel na mizi pi-smo, ki mu je vse povedalo.

* **Aretacija krojača Potočnika.** V Kam-niku je bil aretiran krojaški mojster Sreč ko Potočnik, ki je pred nekaj meseci po-begnil iz Ljubljane v Švico in se sedaj vrnil v Kamnik. Izročen je bil dežel-ne-mu sodišču v Ljubljani.

* **Uboj.** V soboto dne 28. aprila zve-čer so pili fantje iz občine Šmartno na Paki v restavraciji Steblovnik pri posta-ji Rečica ob Paki. Končno je prišlo do prepira, polomili so več stolov ter se po-šteno stekli. Bežečega Ferdinanda Zeloz-nika so vlovili ravno pred kapelo Mate-re božje nasproti gostilne 'pri Pošti' ter ga z voznimi ročicami, kuhinjskimi no-žmi in pilami pobili in zaklali. V kraju so pretepi na dnevnem redu, zlasti ob nedeljah in praznikih tako, da si ljudje ob tem času sploh ne upajo več na pro-sto. Tu je domena zagrebenega klerikal-nega agitatorja Steblovnika. Ali ne bi

bila prava srečna vagoja bolj umestna-kakor pa neprestano hujskanje proti re-du in avtoriteti, ki vzbuja že v ital-ko-purovelj mladini najhujše instinkte in jih privede do tako žalostnega dejanja. Kle-rikalizem je danes glavni vzrok posuro-velosti našega naroda.

* **Iz posurovelosti** je sunil Matija Dor-nik, 19 let stari posestnikov sin v Lok-vah Franca Mešička z nožem s tako silo v roko, da mu je prerazil žilo in miš-ice, vsled česar je roka ohromela. Čakal je na svojo žrtev s pripravljenim nožem na hodniku ter napadel Mešička brez vsakega tehtnega vzroka. Okrožno so-dišče v Celju ga je obsodilo na 10 mese-cov težke ječe, poostrene s trdim leži-ščem in postom.

* **Nov roparski napad v Črni gori.** Iz Podgorice poročajo: Na cesti Njegoš-Cre-vo je bil dne 27. aprila izvršen nov dr-zen roparski napad. Skupina približno 20 moč je napadla državnega kurirja, ki je nosil 200.000 Din državnega denarja, ter ga razorožila in oropala. Razen de-narja so mu zlikovci vzeli tudi njegovo žepno uro. Oropanega kurirja so zveza-li ter ga pustili ponoči na cesti. Izsled-o-vanje zločincev je bilo doslej brez-uspešno.

* **Samomor mlade Rusinje.** Kakor po-ročajo iz Beograda, se je zastrupila tam-kaj mlada Rusinja K. Orlovska, hčerka bivšega ruskega polkovnika Vladimira Orlovskega. Vzrok samomora je bila ne-znomsna beda, v kateri sta životarila ona in njen sedemdesetletni oče.

* **Aretacija nevarnega tatu.** Iz Mute nam poročajo: Podpregledniku finančne kontrole Maksu Sikošku se je posrečilo aretirati ob državni meji zloglasnega ta-tu in potepuha 20letnega Aleša Greiner-ja iz Pernic. Greiner je kradel vseokrog, posebno svoji babici in očmu ter je s plenom vselej pognenil v Avstrijo. Je že dostikrat predkaznovan; enkrat je že pognenil iz mariborskih zaporov. Hval-ječemo požitrovalni finančni kontroli, ki vrši tako vestno in natančno svojo težko službo.

* **August Frühling, lopov iz 'južnoko-roškega' Celja,** je predmet folijona v 'Vossische Zeitung' minule sobote. V Innsbrucku je mlad kavalir presleplil mlado stotnikovo vdovo, da mu je ver-jela, da je grof Henckel-Donnersmark, ki ima na Poljskem gradove in premogov-nike. Zaupala mu je svoj denar in bri-ljante. Nato se je 'grofič' odpeljal na Dunaj in veselo živel. Celo neko redar-sko hčerko je hotel odvesti. Zaradi raz-nih nerednosti so 'grofičica' v Innsbrucku aretirali, toda ušel je in se pojavil kma-lu nato v Pragi. Tam so ga zaprli znova in dognali, da lopov sploh ni grof, ne-go tapetnik iz 'južnokoroškega' Celja in da se piše Avgust Frühling. Aretira-nec zatrjuje, da je bil nadporočnik pri Deutschmeistreich med vojno. Mlada vdo-va zdaj joka za svojim denarjem, za briljanti in za izgubljeno nado, da posta-ne gospa poljskega milijardarja. Zanimi-vo pa je tudi, da na Dunaju še danes ne vedo, kje leži Celje. Poročevalec 'Vossische Zeitung' o tem lopovu je namreč dunajski novinar Karel Lahm. Geografska znanost dunajskih novinar-jev sega torej še vedno le do Kloster-neuburga.

* **Čevlji domačih tovarn Peter Ko-zina & Ko.** z znamko 'Peko' so naj-boljši in najcenejši. Zahtevajte jih po-vsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

* **Pokusite in prepričali se bode-te,** da so 'Pekate' najboljši in ker se zelo nakuha-ti tudi najcenejše testenine.

Za povzdigo tujkega prometa v Celju

Celje, 1. maja.

Kakor smo že poročali, se je ustano-vil v Celju v okviru Olepševalnega dru-štva poseben odsek za povzdigo tujkega prometa, ki je imel v sredo, dne 25. t. m. svojo prvo sejo. Sestanka so se udeležili poleg odbornikov, zastopniki gostilničarske zadruge, društva hišnih posestnikov, trgovskega gremija, sport-nega društva in slovenske žurnalistike. Razvila se je jako stvarna in živahna debata, ki je dovela do zelo umestnih sklepov. Se to leto se bo razvila vse-stranska reklama, da se privabijo v celjski kraj tujci, zlasti bratje iz južnih krajev. V to svrhu si bo odsek zasigural pri glavnih interesiranih potrebno gnotno podporo, ker namerava dati tudi pismeno najpotrebnejše informacije. Stanovanjska miselnost ne sme odvracati pritoka tujcev v Celje. V počitniški do-bi se izpraznilo djaška stanovanja, stranke se zadovolje s tesnejšimi, da nekaj zaslužijo in tudi hoteli niso pre-napolnjeni. Društvo pa hoče raztegniti svoj delokrog na cel celjski kraj ter pričakuje, da mu gredo na roko vsi več-ji in lepši kraji celjske okolice in savijske doline. Tujcem je treba nuditi vse-stranske podatke glede cen in raznih udobnosti. Stanovanja oziroma sobe naj ne bodo pretirano drage, postrežba soli-dna, da bo mogoče od leta do leta po-večati število gostov.

Celje in okraj ima naravne krasote dovolj; da se bo vžljubilo vsakemu, ki bo enkrat preživel par mirnih in srečnih tednov med dobrim slovenskim prebival-stvom. Savinjske kopeli so zdravo in le-po nadomestilo za razna draga kopali-šča. Odsek izdelava še tekom enega mese-ca vsestransko informativno reklamno brošuro, pripravlja pa za prihodnje leto obširno 'Vodnik po Celju in okolici'. Trgovina Gorjanc & Leskovšek spreje-ma priloge vseh onih, ki nameravajo

Dobitki tombole Sokola I v Ljubljani

I. glavni dobiček sestoji iz nevestine opreme v vrednosti 18.000 Din in si-cer: 12 spodnjih in zgornjih rjuh (ka-pen) in pristnega Creas-platna, 12 bla-zin, 12 jaquard brisalk, 1 mizna gar-nitura, 1 prt in 12 prtlič, 1 kos naj-finejšega šifona za perilo, 2 odelj iz finega satina, blago za žimnice iz plat-nenega damast gradina in še več dru-gih stvari.

II. glavni dobiček: en vagon finega Trboveljskega premoga v vrednosti 5000 Din.

III. glavni dobiček: kuhinjska oprema vredna 4000 Din, katere obsega 80 ko-sov najrazličnejših loncev, ponve, za-jemalke, pokrovke, umivalnik, tehni-ca z medenimi utežmi in sploh vse kar se potrebuje v večji in boljši kuhinji.

IV. glavni dobiček: moška narejena ob-leka po meri vredna 2500 Din.

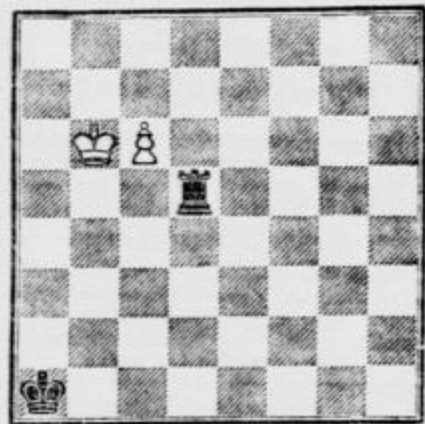
V. glavni dobiček: v fino izdelanih so-dčkih 50 litrov malnoveca v vrednosti 2000 Din.

Nadalje je več manjših tombol v vrednosti do 1500 Din, 80 kvatern in 30 činkvinov v vrednosti od 130 — 400 Din.

Tablice za tombole, ki se vrši 13. t. m. se dobivajo po vseh ljubljanskih toba-karnah in drugih trgovinah po 2.50 Din komad na kar opozarjamo Sokolu I. na-klonjeno občinstvo.

Šah

Na neki turnirski partiji je prišlo med dvema srednjemočnima šahistoma po ravnomakar izvršeni potezi črnega do sle-deče zanimive končne pozicije:

Beli, ki je imel potezo, se je globoko zamislil v situacijo in ko mu je črni po-nudil remis, ga je beli brez vsakega obo-tavljanja sprejel.

Ni se pa malo začudil, ko mu je isto-časno navzoči kibic brusil v obraz: Sle-pect — Partija je vendar za belega od-ločno dobljena! ...

Oba nasprotnika sta se spogledala in neverjetno odkimavala z glavo. Premo-trila sta pazljivo še enkrat navidezno enostavno remijsko situacijo ter z ve-seljem sprejela na ponudbo zoprnega ki-bica stavo primerne vsote v prid doma-čemu šahovskemu klubu. Morda se tudi drugim šahistom dozdeva neverjetno — a kibic je vendar kot beli na potezi mo-jstorsko dokazal, da je igra v prid bele-ga vkljub vsakateri obrambi in proti potezi črnega odločena. Poizkusite!

Šahovski brzoturnir za prvenstvo Ljubljane. Danes ob 20. uri se vrši v ka-varni 'Evropa' šahovski brzoturnir, pri katerem se bodo najboljši ljubljanski ša-histi borili za prvenstvo Ljubljane.

Domače borze

2. maja.

Zagreb, devize: Dunaj 0.13375 — 0.13475, Berlin 0.30 — 0.31, Bukarešt 45.90 — 46.50, Budimpešta 1.70 — 1.80, Milan 464 — 469, London 442 — 444, Newyork 95 — 95.75, Pariz 640 — 647.50, Praga 284 — 285, Švica 1735 — 1742.50, Varšava 0.20 — 0.21, valute: dolar 94 — 94.75, češke krome 277 — 279, franki 635, napoleoni 350 — 360, lire 459 — 462, elekti: Ljub. kreditna 205 — 210, Prastrediona 1010 — 1012. Trbovlje 1100.

Beograd, devize: Pariz 637.75, Lon-don 441, Milan 463.85, Zeneva 1728, Newyork 94.25, Berlin 0.29, Praga 282, Solun 116, Dunaj 0.134, Pešta 1.775, Bu-karešt 45, Solija 69, valute: funti 433, dolar 93.75, 7 odst. Investicijsko poso-jilo 76.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij 'Jutra'. Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trz 8. — Tel. 229.

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

Kakšnih dvesto korakov dalje zagleda sredi polja moža, ki nabira nekakšna zelišča. Bil je kmet, čegar otčina, zategla pesem melanholično plava nad poldansko pokrajino, vso v solncu in vso opustošeno... Trencavel ga nekaj časa opazuje, potem pa pokliče: »Hej, vi, pevec!«

Seljak se zravna in pogleda. Kakšnih trideset let ima, toda bled je in plašen...
»S čem naj poslužim visokega gospoda?« vpraša ponižno in se odkrije.
»Z ničemer, mene... Toda tam-le so...«
In umolkne.

»Prosim?« vpraša seljak ves začuden.

Trencavel si naglo domisli in nadaljuje:

»No, torej... tam dohi, pri drevesu so privezani štirje dobri konji, bojni konji, razumete?«

»Konji?« vpraša seljak. »In čigavi?«

Trencavel mu ne odgovarja. Že zopet nadaljuje svojo pot. Seljak gleda nekaj časa za njim, zmaje z glavo, potem se odpravi proti označenemu drevesu. Trencavel se vrne v Pariz, ne da bi še koga srečal. Mesto k »Lepi železarki« ali pa na Mauluysov dom, jaše kar naravnost v ulico Saint Thomas de Louvre. Svojega konja postavi v hlev one nizke bajtice, ki jo že poznamo, potem odide pred palačo vojvodinje de Chevreuse in s skoraj sirovim udarcem tolkača udari nekolikokrat po vratih. Pogled nanj je strašen. Mož je prašen, oči razrogačene, kakor mrzlične, obleka potrpana in vsa oblita s prelito krvjo pobitih sovražnikov...

Richelieuova zmaga.

Proti poldnevu je kardinal stopil v Louvre, in z njim vitez de Louvigny. Stopal je naravnost proti kabinetu kralja Ludvika XIII., ki je bil presenečen zaradi tega nenadejanega prihoda svojega prvega ministra in je takoj ves začuden dal ukaz, naj puste kardinala k njemu. In kardinal vstopi, sam.

»Mislim sem, da ste v Fleuryju, gospod vojvoda!« ga nagovori kralj Ludvik XIII.

»Sire,« odgovarja kardinal z glasom, ki si zaman prizadeva, da bi ne pokazal prav nikakšnega vznemirjenja, »nisem šel v Fleury, ker sem izvedel, da je obstojal namen, da bi me tam zavrtno ubili.«

»Ubili?« vpraša kralj v največjem začudenju in poskoči na noge.

»Zares, to ne bi bilo prvič. Razni nasprotniki in intriganti vam nasprotujejo, ker vedo, da ste vi najtrdnjejši in prav za prav edini steber mojega trona. Če podro vas, so podrli tudi mene...«

»Takšno je tudi moje mnenje, sire!«

»Toda gorje jim! To pot hočem, da se jim postavi svaričen vzgled!«

Ludvik XIII. nikakor ni ljubil Richelieu. V svojem srcu ga je iskreno sovražil. Toda to pot je mislil resno. Po njegovem je kardinal zares bil steber kraljeve moči in bil je prepričan, da bi po eventualni smrti kardinalovi on sam prav kmalu podlegel. Kralj je prišel hoditi po svojem kabinetu gor in dol in strašna jeza ga je prevzela, da je kar bruhal brezvezne besede in krčil pesti. Richelieu ga seveda nikakor ni hotel prekiniti, ker je vedel, da daje kralja srditost povsem v njegove roke. In nazadnje se kralj povezne v naslanjač in ukaže:

»Ah, za vraga, gospodine, hočem, da mi poveste vso zadevo obširno in natančno!«

»Sire,« pravi Richelieu, »ne morem biti istočasno i stranka i sodnik. Če pa vaše veličanstvo želi, sem pripravljen predstaviti vam moža, ki je o vsem dobro informiran, zlasti o komplotu...«

»In kdo bi bil ta?«

»Sozarotnik sam, sire! Toda pravčasno se je skesal, prestrašil se je pred ogromnostjo svojega zločina in iz lastnega nagiba je prišel k meni ter mi vse povedal...«

»Dobro! Temu možu darujem življenje!«

»Sire... mislim sem, da je umestno, da sem v vašem imenu že obetal to pomilostenje... Toda on je prošal za drugačno nagrado in prosim vaše veličanstvo, da mu jo priznate.«

»Pa kaj hoče? Denarja?«

»Ne, sire! Zarota se je vrčila v hiši žene, katero on ljubi, in ta ženska je bila duša strašne zarote... On prosi samo, da ne bi se delale sitnosti tej dami... in pristaviti moram tudi, da sem v vašem imenu pristal že tudi na to prošnjo... in da naj pove vse, kajti tudi ta pogoj da mu bo izpolnjen...«

»Prav dobro! Ratificiram tudi to vašo objubo!« pravi Ludvik XIII. »In katera je dotična ženska?« pristavi z nedolžnostjo, ki je naličila že na cinizem.

»Vojvodinja de Chevreuse, sire!« mu odgovarja Richelieu, ravno tako nedolžno in kakor da izgovarja nekaj samo po sebi umevnega. Toda njegova nedolžnost je bila brezdvomno cinična in dobro preračunana na efekt.

»Ona!?« kriknje kralj, zopet vstane in jame iznova hoditi po sobi sem ter tja. »Da, da, da, vedno ona, vedno jo

najdemo v ozadju in na dnu vseh teh komplotov in zarot in sestankov in akcij, ki je naperjena proti moji moči in življenju in časti... Ona! Prijateljica kraljičina! Ona jo nagiblje k izdajstvu! Ona si je izmislila, da naj bi moj lastni brat stopil na moje mesto! O, to not na...«

»Sire,« ga prekine Richelieu, »od moža, ki čaka na poziv, utegnemo izvedeti še marsikaj novega in zanimivega. Če mi primemo vojvodinjo, nam ubegne on izpod rok. Čez mesec dni ali dva, eh, takrat bo čas... Potrpljenje, sire... ona ne izgubi ničesar, če bomo počakali...«

»Naj torej vstopi dotičnik! Kdo je?«

»Vitez de Louvigny, eden naših dvorjanov!«

Richelieu lastnoročno odpre vrata v predsobo in namigne. Louvigny vstopi. Kralj izgleda sedaj veličastno in strogo, toda ko pogleda na skrušene, zelene Louvignya, kar strepete, ko vidi ta pogled sovraštva in skrajnega obupa...

»Gospod de Louvigny,« pravi Richelieu, »njegovo veličanstvo hoče pozabiti, da se je zarota sklenila v hiši ženske, za katero se zanimate. Njegovo veličanstvo je zadovoljno s tem, da nikdar ne izve imena te ženske. Sedaj pa govorite. Povejte mu vse, kar ste povedali meni, niti besedice manj!«

»Najprej seveda imena!« jezno dostavi Ludvik XIII.

Louvigny jih pove, drugo za drugim. Pri vsakem imenu strese kralj z glavo. Ko pride Louvigny do imen Vendoma in Bourbona, zamrma kralj: »Zares imam dobre brate!« — »Potem?«

Ni preostalo ničesar drugega, ko samo še, da se izgovori ime Gastona. Louvigny popreje vprašujoče pogleda

Richelieu. Kralj zapazi ta pogled in pravi:

»Povejte vse, gospodi Tako hočem!«

In Louvigny imenuje Gastona, vojvodo anžovinskega.

»Nisem dvomil!« se trpko zasmeje kralj. »In po kardinalovi smrti bi prišel na vrsto jaz, je-li, gospod? In ta lep brat, ta dobri sorodnik, bi potem vzel mojo vdovo za ženo? Oh, šema! Lepo se je znal potajiti, ko mi je obetal, da se bo takoj oženil in sicer z nevesto, katero mu jaz izberem!«

»Sire, prosim vas ponižno!« zamrma Richelieu.

Ludvik XIII. je že bil skoraj pozabil, da gre sedaj šele za zaroto proti njegovemu prvemu ministru in ne še proti njemu samemu. Richelieuov karajoči pogled ga pomiri. In Louvigny jame sedaj pripovedovati podrobnosti ter zlasti slikati načrt samega napada kakor je bil povsem točno že dogovorjen in vloge zanj razdeljene.

»Dobro, gospod,« pravi sedaj Ludvik, »pojdite in recite oni dami, ki vam je toliko pri srcu, da jej ukazujem naj takoj zapusti Pariz. To je vse, kar morem zaenkrat storiti.«

Ko je Louvigny odhajal iz Louvra, je bila ura okrog treh. Isti hip je vstopil Gaston. Vendome in Bourbon pa sta zapustila njegovo kraljevsko visokostvo že pred vratmi Pariza in se podala v Blois. Gaston je bil prisegel, da bo trdovratno tajil, in razven tega je bil prisegel, da ne bo izdal niti ene-ga imena sozarotnikov. Toda oba sinova Gabrijele d'Estrees sta le malo zaupala tem obljubam in sta se raje odstranila na varno, da počakata v svojem zavetju, da se nevihta spreleti in da ju krempelj razjarjenega tigra ne dosežejo...

Priporočila se spedičila
R. RANZINGER
Ljubljana — Jesenice. 33

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić i drug
Ljubljana
Bohoričeva ulica št. 24.

Peter Kobal
Kranj, Glavni trg

travnica vseh vrst blazin iz žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubbarnar. Najnižje cene! Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenik!

Nepremočljive
dežne plašče
za dame in gospode
priporočila tvrdka

A. & E. Skabernè Ljubljana
Mestni trg 10.

Trgovina — Delavnica
IVAN KRAVOS

Maribor

Aleksandrova c. 13. — Koroška c. 17.

Telefon int. 207. 57

Opreme in potrebščine za konje, kovčegi, torbice, usnjati izdelki, gamaše itd., gonilni jermeni.

Kupi se
graščinsko posestvo.

Cenjene ponudbe z navedbo cene, po možnosti s sliko poslopja na upravo »Jutra« pod »Lepa lega«. 741

POSOJILO

Din 250.000 — ali več išče dobro vpeljana trgovsko in tovarniško podjetje proti 20% obrestim in intabulaciji.

Ponudbe pod »Nujno posojilo« na Anončni zavod Drago Beseljak in drag, Ljubljana, Šodna ulica 5. 670

Zopet došli
Dežni plašči

od preprostih do najfinjših v veliki izbiri, po izredno niski ceni

v modni in galanterijski trgovini
Jakob Lah, Maribor,
Glavni trg 2. 662

Negovanje lepote!

Mnoge dame imajo izvrstno kosmetičko sredstvo in ne vedo točne uporabe, od katere je delovanje največ odvisno.

Zahtevajte brezuvjetno kremo »Zoraida«, »nočno« in »dnevno«, samo ne uporabljajte obeh na enak način.

Dame s suho kožo si morajo na večer lice dobro namazati z »Nočno Zoraida« in v jutru z mlačno vodo in s pasto-milom Ifigenija umiti. V peneče milo dajte lešnik »Nočne Zoraida«, operite lice in obrišite a potem namažite z »Dnevno Zoraida« in to nežno tarite, dokler se ne vpije v kožo. S Kolonjsko vodo se ni treba po licu drgniti, ali radi vonja pridajte v vodo, s katero se umivate, par kapljic.

Dame, katere imajo mastno kožo, naj na večer ne rabijo nič, ampak v pastino milo naj dajo malo »Nočne Zoraida«, potem Kolonjske vode v mehko gobo obilneje ulijo, in potem z »Dnevno Zoraida« od čela dol masirajo.

Uran-Parfumerija
Ljubljana, Mestni trg 11

744

Birmeka, krstna, za ženine in neveste lepa darila.

Ure, verižice, obeski, zapestnice, uhani, poročni pretani, namizni okraski in orodje (bešteki). Velika izbira po najnižjih cenah. Dalje nudim raznovrstne živalne stroje, najboljše, kakor tudi najtrpežnejša kolesa po Din 1875, dokler traja zaloga. Mestni trg št. 13.

TVRDKA

J. Šelovin-Čuden

Ljubljana,

Mestni trg št. 13.

OBLEKE ZA BIRMANCE v vseh velikostih in barvah

Pri plemenem naročilu zadostuje navedba starosti. Največja izbira pri trdkih

DRAGO SCHWAB, manufaktura, moda, konfekcija
LJUBLJANA, Dvorni trg 3. 719

Avtomobili

677

samo novi iz tovarne, kompletni, z novimi obroči, naprodaj, in sicer: 2 komada Austro-Daimler 17/60 PS, 6 cilindrov, 2 komada Puchov alpski voz, tip XII, 20 PS, zelo lepi vozovi za ture, prvovrstni motorji najnovejše konstrukcije, z Boschovo lučjo in starterjem, z Boschovim rogom, nadalje nizek tovorni voz, 1½ tonski, specijalno za tovarniške obrate. Vpraša naj se pri zastopniku

Avg. Stoinschegg, Rogaska Slatina.

Naročajte in širite

LJUBLJANSKI ZVON

mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša po-vesti, pesmi in članke naših najboljših pesnikov in pisateljev. Prva številka novega letnika je izšla v novi opremi z najraznovrstnejšo vsebino.

Naročnina znaša 90 Din.

Naroča se pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Posestniki novih stavb

se vljudno opozarjajo na našo veliko izbiro nižje navedenih predmetov, kateri pridejo pri urejanju novih stanovanj v pošt, in sicer:

Velika izbira preprog vseh vrst, iz volne, jute, kokosovega vlakna in linoleja in umetniško izdelanih zastorov na kose in metre. **Moketi in gobelini** za prevleko otoman in divanov. **Platno za rolete in verande.** Različno **posteljno perilo**, kakor rjuhe brez šiva, gradl za žimnice in blazine, pernice, flanelaste in volnene odeje, živane odeje iz kloba, kretona, volne in svile. 544

Cene primerne!

Postrežba solidna!

A. & E. Skabernè, Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Naznanilo preselitve.

Manufakturna trgovina Anton Schuster

Stritarjeva ulica 7

naznanja, da se je preselila

na Mestni trg št. 25

(nasproti mestnega magistrata)

ter bo vsled na novo urejene trgovine še nadalje prodajala po znižanih cenah.

751

Vljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da je

hotel Malner na Bledu

zopet odprt.

715

Priporočam ga za obilen obisk

Josipina Smit, hotel Malner na Bledu.

JAMSKI LES

smrekov ali jelkov od 10 cm debeline na tankem koncu in od 3 m dolžine naprej kupi vsako množino franko vagon kranjskih postaj:

666

Šentjanški premogovnik, Krmelj - Dolenjsko.

ARKO Liqueur TripleSec

Politični odmevi

K Fochevemu potovanju

Te dni odhaja maršal Foch iz Pariza na pot v Varšavo in Prago.

Kaj pomeni Foch, je dovolj znano, in sicer znano vsemu svetu. Foch pomeni zmago Francije nad Nemčijo v preteklosti in Foch pomeni voljo do zmage, to je voljo do brezpogojnega vztrajanja na določbah mirovnih pogodb napram Nemčiji.

Vprašanje reparacij še ni rešeno. Početa je sicer, da se nahaja Nemčija v početku akcije, ki naj uvede njeno kapitulacijo, toda razplet kočljive situacije vendar še ni mnogo napredoval in Francija še trdno drži v svojih rokah Poruhrje, srce nemškega gospodarskega organizma. Nemčija je sicer danes toliko kot brez moči, toda vsakdo se zaveda, da bi z največjo vno porabila prvo priliko, ki bi se ji nudila, da si rehabilitira svojo nekdanjo pozicijo. In za ta slučaj hoče biti Francija pripravljena, ta moment stanju se nahajata armadi v zavezniških državah in koliko je efektivno računati nanj.

Naj bo politična konstelacija v Evropi kakršnakoli, vedno in v vsakem slučaju bo stremela Francija po tem, da ima sigurne zavezničke na vzhodnih mejah Nemčije. Prej je bila to Rusija, po zlomu Rusije sta stopili na njeno mesto Poljska in Češkoslovaška. Sedanje potovanje ima brezdvomno namen, to zavezništvo utrditi in bržkone dogovoriti podrobnosti za vse eventualnosti. Da bi se Foch tudi rad na lastne oči prepričal, v kakem stanju se nahajata armadi v zavezniških državah in koliko je efektivno računati nanj.

Mi se prav dobro zavedamo, da je in ostane za dogleden čas osnova evropskemu političnemu položaju sedanje razmerje med državami, to je vojna premoč antante, katere jedro je Francija, in vojna premoč njene prirodne zaveznice, male antante. To razmerje je treba držati za vsako ceno, zato želimo potovanju Fochevemu najboljšega uspeha. Kolikor krepkejša bodo vezi med Parizom, Varšavo in Prago, toliko manjši bo nemški odpor, toliko manjše nade Berlina na revanšo in toliko krepkejša tudi — naša pozicija.

Uspehi Fochevega potovanja bodo našli svoj odmev tudi v poziciji male antante. Revanše želja politika Madžarske je povzročila novo napetost ob mejah držav male antante; predstoječi vojaški razgovori pa madžarske bojevitosti prav gotovo ne bodo povečali. Nam kakor Rumuniji sicer Nemčija ni neposreden sosed, toda pri nas kakor v Bukarešti se dobro zavedajo, da bi s porazom Francije v hipu postali direktni sosed območja berlinske politike. Zato je francoska korist tudi naša korist in zato nam prav močno brigajo tudi Fochove konference.

Se eno je važno. Ravno perspektiva francoske politike je pomagala izgladiti marsikak spor med Češkoslovaško in Poljsko. Pričakujemo, da se bo to zgodilo tudi v bodoče in da bo moglo v kratkem nastopiti popolno soglasje med Prago in Varšavo, ki bo mali antanti le v korist.

S teh vidikov bomo presojali položaj vse dotlej, dokler se ne obnovi in reformira Rusija. Takrat bo nastopila potreba po reorientaciji, toda dotlej se nam je trdno držati realnih tal. In s stališča realne politike premetiramo Fochovo pot v Varšavo in Prago.

Bodoča bolgarska politika

Pod vtisom svoje velike zmage je bolgarski ministrijski predsednik Stambolijski v službenem sofijskem listu »Pobeda« podal naslednje izjave o položaju:

Anton Čehov:

Zapuščeno bitje

Kistunov je kljub temu, da ga je bil pomoči silno napadel protin in so mu potem škripali živci, zjutraj vendarle šel v službo in je pravočasno začel sprejemati bančne prosilce in kiljente. Njegov izraz je bil temen in izmučen; toliko, da je še govoril in komaj je dihal, kot da bi bil na smrtni postelji.

«Kaj želite?» se je obrnil k prosilki v predpotopnem salopu, ki je bil zadaj podoban velikemu gnojnemu hrošču.

«Blagovolite pogledati, vaše blagorodje,» je začela hitro drdrati prosilka, »moj mož, kolegijski prisednik Ščukin, je bil pet mesecev bolan in med tem, ko je, oprostite, ležal doma in se zdravil, so ga, vaše blagorodje, brez vsakega vzroka upokojili in ko sem šla po njegovo plačo, so mi, izvolite pogledati, oddsteli od njegove plače 24 rubljev in 36 kopejk. «Zakaj?» sem vprašala. Rekli so, da je vlekli iz tovariške blaginje in da so zanj drugi uradniki prevzeli poroštvo. Kako neki? Ali je mogel kaj vzeti brez moje vednosti? To ni mogoče, vaše blagorodje. Pa zakaj pravzaprav? Jaz sem revna ženska in se preživljam le s podnajemniki... Jaz sem slaba, zapuščena, nikogar nimam, da bi se zame potegnili... Od vseh prenašam razžaljenja in nihče mi ne reče prijazne besede...»

Prosilka je zamajala z očmi in segla v salop po robec. Kistunov je vzel prošnjo in začel čitati.

«Oprostite, kaj pa je to?» je skomizgnil z rameni. «Jaz nič ne razumem. Milostiva, gotovo niste prišli prav. Vaša prošnja bistveno nikakor ne spada k nam. Blagovolite se obrniti na tisti odelek, kjer je služil vaš mož.»

«In, in gospod, jaz sem bila že na petih krajih in nikjer niso vzeli prošnje,» je rekla Ščukina. «Jaz sem že izgubila glavo, toda hvala Bogu, Bog da zetu Borisu Matejiču zdravje, ki me je opozoril na vas. «Vi, mama,» je rekel, «obrnite se na gospoda Kristunova; on je vpliven človek in lahko napravi za vas vse... Pomagajte, vaše blagorodje!»

«Gospa Ščukina, mi ne moremo za vas ničesar storiti. Razumite vendar! Vaš mož je služil, kolikor morem jaz presoditi, pri vojnnozdravniškem oddelku; naš zavod je pa čisto privaten, trgovski; mi imamo banko. Kako da tega ne razumete?»

Kistunov je še enkrat skomizgnil z rameni in se vrnil k gospodu v vojaški obleki.

«Vaše blagorodje,» je s toččim glasom zapela, »jaz imam zdravniško izpričevalo, da je bil vaš mož bolan. Tu je, blagovolite pogledati!»

«Je že vse lepo, verujem,» je razdraženo rekel Kistunov; »toda če vam pravim, da stvar ne spada k nam. Čudno in naravnost smešno! Mar vaš mož ne ve, kam se morate obrniti?»

«Vaše blagorodje, on ne ve nič o meni. Samo zarenčal je: «Kaj te to briga! Marš ven!» To je vse... Koga pa briga? Mar niso vsi na mojih ramah? Na mojih!»

Kistunov se je zopet vrnil k Ščukini in ji začel razlagati razliko med vojnnozdravniškim oddelkom in privatno banko. Ona ga je napeto poslušala, priklaplila v razmerju, da razume, in rekla: «Tako, tako, tako... Razumem, gospod. Če je tako, vaše blagorodje, mi pa dajte izplačati vsaj 15 rubljev. Jaz sem takoj z vsem zadovoljna.»

«Uh!» je vzdihnil Kistunov in nagnil glavo vznak. «Vam se ne da dopovedati! Toda razumite vendar, da je obračati se na nas s tako prošnjo prav tako čudno, kot vložiti prošnjo za ločitev zakona n. pr. v lekarno ali k devljarskemu mojstru. Vam niso plačali. Kaj imamo mi tu opraviti?»

«Vaše blagorodje, do smrti bom molila za vas, usmilite se mene, sirote,» je zaplakala Ščukina. «Jaz sem slabotna, zapuščena ženska... Izmučena sem do smrti... Sedaj se pa toži z najemniki, skrbi za moža, letaj po gospodarstvu, pripravljaj se za obhajilo in še zet je brez službe... Samo to je še dobro, da lahko jem in pijem, saj še tako komaj stojim na nogah... Vso noč nisem spala...»

Kistunovu je začelo utripati srce. Obraz mu je postal izmučen, pritisnil je roko na srce in iznova jel razlagati Ščukini, toda glas mu je zastajal...

«Ne, oprostite, ne morem govoriti z vami,» je dejal in zamahnil z roko. «V glavi se mi je kar zavrtelo. Vi nas mite in obenem sami sebi tratite čas. Oh!...»

Kistunov se je začel utripati srce. Obraz mu je postal izmučen, pritisnil je roko na srce in iznova jel razlagati Ščukini, toda glas mu je zastajal...

«Na noben način ji ne morem dopovedati, Pjotr Aleksandrovič! Čisto smo izmučeni. Mi ji pripovedujemo o Janezu, ona pa nam o Tonetu...»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

«Jaz... jaz ne morem slišati njegove glasu... Onemogel sem... jaz ne prenesem...»

«Pokličimo vratarja, Pjotr Aleksandrovič, naj jo on odvede!»

«Ne, ne, ne!» se je prestrašil Kistunov. «Napravila bo tak vršič, da... V tej hiši je mnogo stanovanj in si bodo bogve kaj mislili o nas. Ljubi moj, dajte ji, potrudite se, ji na kak način dopovedati!»

Čez nekaj časa se je slišal bas Alekseja Nikolajeviča. Minulo je četrta ure in namesto njegovega basa je zaživela močan knjigovodjev tenor.

«Neverjetna nesramnost!» je vzmenitveno sikal Kistunov in razburjeno zmigaval z rameni. «Neumna kot star jarec! Da bi jo vrag odnesel! Mene se najtrž spet poloteva protin... Zopet migrena...»

V sosednji sobi je Aleksej Nikolajevič, ki ni mogel več kljubovati napram končno potrkal s prstom po mizi, potem pa po svojem čelu.

«Z eno besedo, vi nimate na praviem koncu glave,» je rekel, «kajti...»

«No, no, ni treba, nimaš razloga... je užijeno rekla starka. «Svoji ženi potrkaj... Prismođa! Nikar se preveč prosto ne obnašaj!»

Aleksej Nikolajevič jo je gledal zlobno in razjarjeno, kakor da bi jo hotel v žilci vode utopiti, in je rekel s tihim pritajenim glasom:

«Stran odotod!»

Ugajajo domišljijo mladih bralcev in pr-
jetno krasi knjižico.

Naj bi vsi slovenski starši kupili deci
to srčkano zbirko! Jaz sem jo že kupil
in sem je vesel. Ko se moj nečak Bošt-
janček nauči brati, mu jo precej podar-
im. P. K.—n.

S češkega književnega trga

Praga, 28. aprila.

Založništvo «Orbis» v Pragi je izdalo
letošnje spomlad dve knjigi, ki sta obe
važni tudi za našo javnost. Neposredno
Jugoslovanom je namenjena «Čehoslova-
ška republika», ki sta jo uredila dr. O.
Buter ter inž. B. Rumel. Pisana je v
srbohrvaščini. Interesno skuša seznaniti
s političnim, kulturnim gospodarskim in
socialnim življenjem v čehoslovaški re-
publiki. Razdeljena je na dva glavna dela
ter obravnava politično, duševno in go-
spodarsko življenje. Kratkemu zgodovins-
skemu uvodu sledi opis geografske lege,
podatki o prebivalstvu z najnovejšimi
statistikami, pregled politične organizaci-
je, političnih strank, njih programov in
glasil, finančnega položaja, uredbe voja-
štva, telesne vzgoje, zdravstva in drugih
socialnih ureditev. Znanost in umetnost
sta očitani v razmeroma skromnem ob-
segu.

Tri četrtine knjige zavzema gospodar-
stvo, ki obsega strokovne orise češke in-
dustrije, poljedelstva, trgovine, denarnih
zavodov itd. Dragocena je množica stati-
stičnih podatkov z raznimi pregledi po-
sameznih panog z ozirom na druge
evropske države. Tretji del je posvečen
kratkemu popisu Podkarpatske Rusije.
Priložena je tudi karta čehoslovaške drža-
ve in pregledna karta češke poljedelske
produkcije. Knjiga ima 128 strani, kras-
lo podoba predsednika republike T. G.
Masaryka in kopica drugih slik. Ker vse-
buje bogat informativni material, bi go-
tovo dobrodošla vsakomur, ki bi se hotel
poučiti o razmerah v čehoslovaški repu-
blici. Posebno prikladna se mi zdi za
uredništva dnevnikov, potem katerih bo
služila strokovnim interesom posebno
v gospodarskem oziru.

Popolnoma drug značaj ima druga knji-
ga, sama na sebi nenavaden in zanimiv
povzetek ne samo na češkem, ampak sploh
na evropskem književnem trgu. Naslov ji
je: «Nove evropske umetne a basništvo».
(Nova evropska umetnost in pesništvo.)
Sestavilo jo je šest avtorjev, in sicer
Holander Dirk Coster, Francoz Paul Co-
lin, Anglež Douglas Goldring, Italijan Ro-
mano Guarnieri, Nemec P. M. Huebner in
Čeh Miroslav Rutte. Kakor je očitno
Huebner v uvodu, je njen namen ta, da bi
najprej s strokovnim seznamom virov,
imen, posameznih tokov in novih del
evropske umetnosti in pesništva poma-
gala vsem, ki hočejo v večeršnjem ne-
prijetelju najti zopet bratski narod, ki
so ga izgubili z vidika in ki hrepeni po
istemu... Ta knjiga pripravlja pot raznim
essayem, ki bodo v bodočnosti temelji-
te in obširnejše posvečeni tej nalogi in
ki dokazujejo znova, kako kljub vsemu živi
že desetletja duševno zedinjena Evropa;
bila bi naj tehnični predhodnik onega
zdrženega nastopa pisateljev, katerega
pomen bo v akciji za evropski sporazum
vedno bolj rastele potem mednarodno ure-
jevanih časopisov in dnevnikov, izdanih
v več jezikih, potem kartela med velikimi
knjižarnskimi podjetji in svetovnimi
umetniškimi združenji. Ker je treba, da
se o tem poučimo, vzajemno je izšla
knjiga istočasno v vseh petih državah,
katerim pripadajo tu združeni pisatelji.
Doba, ki jo opisujejo posamezni članki,
je naše stoletje. V glavnem skušajo pisa-
telji osvetliti duševne smerice, ki se je
na njih podlagi razrasla današnja umet-
nost, odnošaj sodobnega človeka do nje-
gove okolice in prirode. Ker so vsi pisa-
telji po večini literarni historiki, so objekt
opazovanja in vtr raznih konkluzij skoro

izključno literarna dela. Toda čim so
ostali članki vezani na majhen prostor, je
pregled Čeha Miroslava Rutteja samo-
stojno delo, ki izpolnjuje dobri dve tretli-
ni knjige. To ni samo oris današnjih
smeri češke literature in kratak seznam
imen; pisatelj je v vrsti člankov podal
razvoj češkega duha in literature v
XIX. stoletju, natančno predelal filozof-
ske in umetniške toke sodobne Evrope,
orislal pod češkega romana in pesništva
tekmo vojne in na koncu podrobno obse-
gel sledi zunanjih miselnih vplivov v so-
dobni češki prozi, poeziji, drami in filozo-
fiji, umetnosti in literaturi. Bogato pisa-
teljevo poznavanje svetovne literature in
filozofije in posebno njegovo ostro psiho-
loško pojmovanje daje tem člankom lice
resnih in globokih študij: med njimi so
najbolj zanimiva one, kjer raste na pod-
lagi novejših del pred bralcem duševni
ustroj današnje dobe. Kakor Ruttejev,
tako so tudi ostali članki polni informa-
tivnih podatkov. F. K.

Nemške knjige podražene za Avstrijo

Od 20. m. m. nadalje so knjige iz Nem-
čije podražene tudi za Avstrijo, in sicer
z ozirom na valuto tako, da so na Du-
naju za 25 do 50 odstotkov dražje nego
v Pragi ali v Ljubljani. Avstriji so zato
zelo hudi na Nemce, češ, da jim bratje
iz rajha zdaj podražujejo še duševni
kruh, kakor bi bili Avstriji kaj zakri-
vili. Nemški založniki pa trdijo, da so
avstrijski knjigotroci delali z nemškimi
knjižarnami nedostojne kupčije, da so nem-
ške, s popustom kupljene knjige z ve-
likim dobičkom prodajali dalje na Če-
koslovaško in v Jugoslavijo, namesto
da bi jih bili po pogodbi prodajali doma
v Avstriji. Nemški založniki hočejo rajši
sami naravnost kupčevati z državami
dobre valute ter spraviti ves dobiček
brez odbitkov. Dunajčani se sklicujejo
na to, da so Nemci že več mesecev na
Dunaju zahtevali in dobivali 100odstotno
doklado za svoje knjige, ki so se smele

prodajati preko meje in da se je ta do-
klado odpisala le za knjige, ki so se
prodale v Avstriji. Toda Nemci so se
pač prepričali, da znajo dunajski židje
dobivati reverze tudi za drugam proda-
ne knjige in se tako okoristiti na nem-
ško škodo. Avstriji so sedaj zaradi
nemških znanstvenih in šolskih knjig v
največji zadregi. Na drugi strani pa je
s tem odstranjena nemška konkurenca
za knjige avstrijskih avtorjev, ki so
zdaj potrebnejši in — dražji.

Revija. «Jugoslovenske Njive» št. 9
prinaša poleg zanimivih esej Franja Pe-
roša «Heroj negativnega». V njem čita
pisek lik Satana v evropski književnosti
in religiji. — Najnovejši zvezek zagreb-
ške «Nove Evrope» je posvečen komu-
nizmu Marxa in Ljeninga ter se bori z
levičarskim socializmom tudi pri nas.
«Nasmijana srca» Hrvatski pisatelj
Milan Begović je pod tem naslovom iz-
dal zbirko ertio in novelet, katere se od-
likujejo po pikantnosti in duhovitosti.
Snov spisov je ljubezen, borba med mo-
škimi in žensko in protiva globina
ljudskih sre.

Komedije Milana Begovića v Pragi.
Jugoslovanski dramatik so Čehoslo-
vaki doslej poznali po večini iz Vojnovića.
Za Vojnovićem sta na severnem bratom
predstavila Božo Lovrić in pa Milan Be-
gović, čigar komedije je sedaj praško na-
rodno gledališče postavilo v repertoar
svojih komornih predstav.

Zagrebskega «Kola» koncert sodob-
nih jugoslovanskih kompozicij. Zagreb-
sko pevsko društvo «Kolo» je 28. aprila
priredilo koncert jugoslovanskih sodob-
nih skladb. Pele so se skladbe Dobronića,
Krenedića, Lajovica, Kogoja, Stolejca,
Milojevića in Monojlovića. Od naših kom-
pozicij so se izvajale sledeče dela: La-
jovčeve «Zabe», «Ples kralja Matjaža» in
«San» (na tekst kajkovskega pesnika
Domjanovića) ter Kogojeva «Barčica».
Zbore je uveljavil dirigent «Kola» go-
spod Smodek, katerega zagrebska kri-
tika enodušno hvali.

Ženski svet

Deveti mednarodni kongres za žensko volilno pravico

V času od 12. do 19. maja t. l. se
zbere v «večnem mestu» žensko iz vseh
delov sveta, saj se vrši, kakor smo že
poročali, v Rimu kongres Mednarodnega
saveza za žensko volilno pravico. Po-
slednji, t. j. VIII. tak kongres je bil leta
1920. v Ženevi. Že takrat so zborovalke
sklenile, da postavijo poleg ženske vo-
lilne pravice na dnevni red prihodnjega
kongresa sledeča vprašanja: «Enako pla-
čilo in enaka pravica žene do dela.» —
«Enaka morala za oboje spola.» — «Na-
rodnost omožene žene.» — «Skrb za ma-
tere in nezakonsko deca.»

Življenje je pokazalo, kako važne in
pereče so navedene štiri točke. Zato je
sklenilo žensko, zbrano na kongresu v
Ženevi, da jih prouči in razsvetli od vseh
strani. Pripravljeni so štirje izbrani re-
ferati. O vprašanju «Enako plačilo in
enaka pravica žene do dela» bo poročala
tudi Srpkinja Katarina Bogdanovića,
bivša urednica «Ženskega Pokreta», ki
študira sedaj v Londonu.

Po raznih referatih in predlogih se
postavijo zahteve, ki se predložijo kongresu
v odobrenje. Naloga vseh, v Mednarod-
nem ženskem savezu za žensko volilno
pravico včlanjenih organizacij bo, da
delujejo v svojih deželah na uresničenje
teh zahtev. 16. maj je posvečen «osvo-
bojenim ženam», t. j. ženam onih držav,
ki že imajo žensko volilno pravico. Na-
slednji dan pa pokaže povsem nasprotno
sliko: do besede pridejo žene iz «neosvo-
bojenih držav», kjer žensko še nima vo-

lilne pravice. Poseben dan je namenjen
posvetovanjem, kako doseči najožje stike
med Internacionalno zvezo za žensko
volilno pravico in med Internacionalnim
ženskim savezom.

Nemški listi naglašajo kot posebno
privlačno silo, da otvori ženski kongres
v Rimu italijanski ministrski predsednik
Mussolini, ki je prevzel tudi nekako
častno predsedništvo. Jugoslovenke čast-
nega predsedništva fašista Mussolinija ne
moremo odobravati: vendar se kljub temu
udeležiti ženskega kongresa v Rimu po
ena Slovenka, Hrvatica in Srpkinja, vse
tri kot zastopnice Narodnega ženskega
Saveza SHS. Svojo udeležbo so pri-
glašile tudi Čehoslovakinje in Bolgarke.
Slovanka je bila doslej vse preskromna
in ponižna.

Organizirano žensko si mnogo obeta
od tega kongresa. Saj tudi že trezno
misleči moški čim dalje bolj uvidevajo,
da je v razburkanih povojnih časih po-
trebno sodelovanje žene v javnem živ-
ljenju. Umetno in koristno bi bilo, da
se ženi kot polnopravni državljani nudi
prilika za uresničenje svojih idej o lu-
bezni do bližnjega, o slogi narodov, o
miru, o izboljšanju zdravstva in dr. ter
doprinese na ta način svoj del k lep-
šemu, srečnejšemu življenju. M. G.

Bolgarska žena

Kakor povsod, je bilo tudi na Bolgar-
skem prvo delo žene v javnosti humani-
tarno. Do leta 1899. je bila skoraj v
vsakem večjem bolgarskem mestu žen-
ska organizacija, ki se je bavila z do-
brodelnostjo in je storila mnogo dobrega

zapušenim in ubogim. Leta 1901. se je
ustanovila na Bolgarskem «Zveza žen-
skih društev»; njen program je bil še
reserviran, ker precejšen del ženskih or-
ganizacij takrat ni bil za popolno enako-
pravnost žen. «Zveza» je imela svoje
glasilo «Ženski Glas». Ker je bila socia-
lističnim ženskim društvom premalo na-
predna; so si ustanovile svojo zvezo
«Ravnopravnost», ki je trajala od leta
1906. do vojne. Leta 1907. je «Zveza
ženskih društev» na svojem 6. kongresu
sprejela v svoj program važen dostavek:
«Boj za enakopravnost». Osmi shod je
preciziral delo «Zveze» takole: «Zveza je
feministična organizacija z glavnim
smotrom, priboriti Bolgarkam enakopra-
vnost, in je nad vrstami ter nad stran-
kami.» Isto je zopet ostro naglasil kon-
gres leta 1921.

Danes, po dvajsetih letih svojega ob-
stoja, obsega «Zveza» 34 ženskih orga-
nizacij. Dosegla je v tem času dovolj
lepih uspehov. Izenačil se je pouk na
moških in ženskih srednjih šolah; žen-
ske smejo posešati vseučilišče, odprav-
ljen je celibat učiteljic, zavrženo so se
plače učiteljev in učiteljic. Od leta 1908.
ima žena aktivno in pasivno volilno pra-
vico v šolske zборе.

Se bolj je napredovalo prosvetno delo
Bolgarke. Ustanovile so se za članice
razne knjižnice in čitalnice ter ženske

obrtnice kole. Sofijsko društvo «Majka» je
otvorilo prvo geodarsko šolo «Marija
Lujiza», ki ima oddelke za šivanje perila
in obleke, za vezenje, za izgotavljanje
klobukov, za cvetličarstvo in kuhanje.
Podoben smoter zasleduje tudi sofijsko
društvo «Ženski trud». — V času vojne
in po njej so vznikla razna nova huma-
nitarne društva z namenom, da olajšajo
bodo rodbinam, zlasti pa osirotelem deci.
Danes se bolgarsko žensko mnogo trudi
da paralizuje vane antipatije, ki si jih je
nakopal bolgarski narod s svojim odur-
nim nastopom v vojni. Udeležuje se
vseh mednarodnih shodov, da ublaži ne-
prijeteljska čuvstva napram bolgarskemu
narodu.

Na sofijskem vseučilišču študira v
letu 1922/1923.: na juridični fakulteti 43,
na filozofski 336, na medicinski 75 in na
poljedelski 7 študentk. Tudi umetniško
akademijo v Sofiji poseša precejšnje šte-
vilo žensk. Velika množina bolgarskih
žen pa hodi brez zanimanja mimo žen-
skega dela za duševno osvobodbo in mimo
organizacij, ki naj izvrše to delo. Po-
sebnost kmetice so še na povsem primi-
tivni stopnji in so organizirane samo v
treh krajih. V veliko društvo so zdru-
žene vojne vdove, da si s pomočjo dru-
štva izboljšajo svoj gnetni in socialni
položaj.

Iz življenja in sveta

Zanimiv pojav na nebu

Priatelje zvezdnatega neba opozar-
jamo na precej redek in zanimiv po-
jav: planeta Merkur in Mars se vidita
sedaj — do 10. maja — ne daleč drug
od drugega v ozvezdju Bika na severo-
zapadnem nebu že v zgodnjem mra-
ku.

Merkur, ta našemu Solncu najbližji
svet (po obsegu 1/25 zemlje) stoji se-
daj ravno na meji med Ovnom in Bi-
kom, malo na desno izpod znane lepe
skupine zvezd, ki jo imenujemo Go-
stosevce (Plejade) in se vidi sedaj kot
rdeča zvezda prve vrste že ob pol-
osmih zvečer s prostim očesom precej
visoko nad horizontom. Tudi slabše
oko ga že z navadnim gledališkim
steklom lahko opazi, ker je v tem ča-
su edina svetla zvezda na tem kraju.
Opazuje pa se ga tudi lahko s prostim
očesom. Pomika se od dne do dne bolj
na vzhod ter se je nahajal 1. maja
ravno pod Gostosevci, prehajajoč v
ozvezdju Bika vedno bližje k njegovi
zvezdi «tau», ki je zvezda 4. vrste,
do katere prispe dne 15. maja. Le
redkokdaj se nam nudi prilika, da
lahko opazujemo Merkurja tako ugod-
no in dolgo s prostim očesom. Znano
je, da ga slavnj Kopernik ni videl
nikdar v svojem življenju, četudi je
ravno on prvi razkril polno resnico o
sistemu obeh našega Solna.

Sedaj se nahaja v istem ozvezdju
Bika še drug posebno zanimiv svet
naše solnečne obojile: glasoviti planet
Mars, po obsegu 1/4 naše zemlje. V
zadnjih dneh je stal nekoliko nad Al-
debaranom, najsvetlejši zvezdi v
ozvezdju Bika, za katerim le malo za-
ostaja glede svetlosti in ga je vsled
tega lahko najti že v zgodnjem mraku
precej visoko nad severozapadnim ob-
zorjem. Merkur, Mars in Aldebaran
tvorijo sedaj pravokotni trikot, kate-
renu je pravi kot pri Marsu, hipote-
nuza pa ravna črta Aldebaran-Merkur.
Mars je sedaj zelo oddaljen od zemlje
(2-33 nebeškega metra) ter je vsled
tega nekoliko slabše vidljiv, a vendar
še precej rdeča zvezda. Oddaljuje se
vedno bolj od Zemlje in bo dne 15.
maja oddaljen od nje že 2-44 nebeške-
ga metra. Tudi Mars se od dne do dne
pomika precej hitro v ozvezdju Bika
ter se bliža zvezdi «tau» v Biku, pod
katero se bo nahajal dne 15. maja.

Poljubljam roko

Ob prevratu se je sprožilo vprašanje
ali naj svobodni državljani poljublja
ženskam še roko ali nič več. Citali smo, da
je poljubljanje rok ostarek tlačanskih ač
še starejših suženjskih časov. Poljublja-
nje rok izraža navadno skrajno podlo-
nost in najponižnejšo vdanost. Tlačani
se poljubljali rob obleke ali rokav pospoda-
nja plemenitaša. Le iz posebne milosti je
včasih plemič dovolil, da mu tlačan po-
ljubi roko. Duhovščini poljubljajo kmetje
in globoko verni ljudje roko kot božjem
namestniku in mašniku, ki izpreminja ho-
stijo v Rešnje telo. Ženskam pa nism
niti tlačanje niti jim ne priznavamo, da
so njih roke posvečene. Čemu bi jim torej
poljubljali roke? Smešno je to, ponižujo-
če, posmehanje zastarelih tujih običajev
ki nikakor ne sodijo več v moderno dobo

Zdaj so tudi v Parizu načeli to vpra-
šanje. Gotovo je, da se ženske poljublja-
nju rok ne upirajo. Nasprotno, prav vse
jim je, zlasti polizobraženkam in domiš-
ljavkam. Neki pariski dnevnik je priredil
javno anketo glede uместnosti poljublja-
nja ženskih rok in je priobčil odgovore
ki izražajo razna mnenja.

Nekdo piše: «S poljubljanjem ženskih
rok izražamo svoje spoštovanje spolu
ki vzdržuje obstanek človeštva.» — Torej
poljub na roko je poklon materinstvu?
Toda materinstva ni brez moža! Kjer ni
očeta, ni matere. In oče je sposoben celo
365krat na leto povzročiti materinstvo
mati pa kvečjemu enkrat očetovstvo. Za
obstanek človeštva je torej mož vsaj to-
liko važen kot ženska, in poljubljati bi

«Ka-al?» je hipoma zapiskala Ščukina.
«Kako se vi upate? Jaz sem slaba,
zapuščena ženska, jaz tega ne dovolju-
jem! Moj mož je kolegijski prisednik!
Prisodmo! Pojdem k odvetniku Dmitri-
ju Karliču, pa ne boš imel več službe!»
Tri najemnike sem že tožila, zaradi svo-
jih predznih besed me boš pa še na ko-
nenih prosil odpustanja! Pojdem k va-
šemu generalu! Vaše blagorodje! Vaše
blagorodje!

«Marš ven odtod, rešeto staro!» je
sknil Aleksej Nikolajevič.

Kistunov je odprl vrata in pogledal
na pozorišče.

«Kaj je to?» je vprašal z jokajočim
glasom.

Ščukina je stala sredi sobe rdeča kot
rak; oči so ji se bliskale in v prsti je
krillila po zraku. Bančni uslužbenci so
stali na strani. Bili so prav tako rdeči
in izmučeni ter so se zmeheno spogle-
dovali.

«Vaše blagorodje!» se je vrgla Šču-
kina h Kistunovu. «Tale, prav tale, ta
tukaj... (pokazala je Alekseja) je po-
trkal s prstom po čelu in potem po mi-
zi... Vi ste mu ukazali preiskati mojo
zadevo, on se pa dela norca! Jaz sem
slaba, zapuščena ženska... Moj mož
je kolegijski prisednik, jaz sama sem pa
hi majoral!»

«Dobro, milostiva,» je zastokal Kistu-
nov, «bom jaz proučil... posređoval...
Pojdite... pozneje!...»

«Toda kdaj bom dobila denar, vaše
blagorodje? Jaz rabim denar takoj!»

Kistunov je s trepetajočo roko po-
tegnil po čelu, vzdihoval in začel iznova
razlagati:

«Milostiva, saj sem vam že povedal.
Tu je tanka, privatna naprava, trgov-
ska... Kaj hočete od nas? Dajte si
no dopovedati, da nas motite!»

Ščukina ga je poslušala in vzdihnila.
«Tako, tako...» je priznala. «Toda
vsaj vi, vaše blagorodje, se usmiliti, bom
molila za vas, bodite kot rodni oče, po-
magajte! Če ne zadostuje zdravniško
izpričevalo, lahko pokažem potrdilo od-
delka... Dajte mi izplačati denar!»

Kistunov se je stemnilo pred očmi.
Izdihnil je ves zrak, kar ga je imel v
pljučih, in se onemogel spustil v nasla-
njač.

«Koliko hočete dobiti?» je vprašal s
slabim glasom.

«24 rubljev 36 kopeckov.»

Kistunov je vzel iz žepa listnico, vzel
iz nje bankovec za petindvajset rubljev
in ga dal Ščukini.

«Vzemite in... in pojdite!»

Ščukina je zavila denar v robec, ga
spravila in nagubala obraz v sladke, de-
likaten in celo koketen nasmešek ter
vprašala:

«Vaše blagorodje, ali ne bi mogel moj
mož zopet vstopiti v službo?»

«Jaz grem... bolan...» je rekel
Kistunov z mračnim glasom. «Srce mi
strašno bije.»

Po njegovem odhodu je poslal Aleksej
Nikolajevič po lovorjave kapijice in vsi
so vzeli po 20 kapijice ter se nato zopet
vsedli k delu. Ščukina je pa potem še
dve uri sedela v predsobi, se razgovar-
jala z vratarjem in čakala, kdaj se vrne
Kistunov.

Tudi drugi dan je prišla.

Otroci mučeniki

Nedavno je predavala pri nas ga. Gru-
jeva o mučenstvu srbskih otrok med
vojno. Predavanje je bilo zelo zanimivo
in smo imeli priliko slišati o dogodkih,
ki so nam bili malo znani, ker smo gle-
dali nanje samo izdaleka. Nekako ob
istem času se mi je oglašil iz Prage pri-
jatelj Havelka, češ, da je napisal knjigo
o otrocih, ki so bili z nami vred med
vojno internirani in, ker je bilo med
njimi tudi mnogo slovenskih otrok, da
me bo knjiga gotovo zanimala. Naravno
je bilo, da sem mu takoj sporočil svoj na-
slov in te dni sem prejel njegovo knjigo
z naslovom: «Otroci — mučeniki». Izšla
je kot prva knjiga zbirke «Knjige doku-
mentov», ki jo je začel izdajati v Nulih
pri Pragi F. Zbarský.

Knjiga obsega 40 strani in ima 23 slik
fotografij iz taborov okoli Oberhollabrunna,
kjer smo prebivali l. 1915.—1917.
in je bilo z nami tudi mnogo otrok, po-
sebnost z Goriskega. Profesor Havelka je
že izdal eno knjigo o internatih pod na-
slovom: «Zapiski iz pregnanstva», kjer
je mogel govoriti tudi s številkami, ker
je bil nekaj časa tajnik v taboru Rasch-
alla pri Oberhollabrunnu. Tam sem se z
njim seznanil tudi jaz. V tem taboru je
bilo mnogo naših beguncev, med njimi
cele družine, ki so morale zapustiti svoj
dom in so jih vlačili po internatih, do-
čim jim je doma propadalo njih imetje.

Profesor Havelka je bil pred vojno
profesor risanja v Tomsku v Sibiriji,
prišel je leta 1914. domov na počitnice,
nastala je vojna, policija ga je prišla
kot špijona in potem ga je vodila pot iz

ene ješe v drugo, od tabora do tabora,
dokler ni končno ostal v Raschalli, kjer
je stražmojster porabil za tajnika v
pisarni. Tako si je mogel delati zapiske.
Pozneje so ga potrdili v vojake in sva
skupaj «ajurukala» na Dunaj; vojno je
srečno preстал in je danes sekcijski šef
v Pragi.

Naši češki tovariši so že takrat mislili
na to, da čez sedem let vse prav pride,
zato so zbirali gradivo in so skušali vse
fotografirati, da se bo ohranilo za spo-
min. In tako je mogel pisatelj pojasniti
svoj spis o interniranih otrocih tudi s
slikami, ki nam kažejo slike iz taborov,
posebno sestradne otroke.

Spominjam se na nekatere žalostne
prizore iz tistih dni. Ko smo bili v Hain-
burgu ob Donavi, je bila med nami mati,
zdi se mi, da je bila Italijanka, ki je
imela s seboj še enoletno dete. Izpočetka
ga je še dojila, ker pa je bila naša hrana
tako slaba, ji je mleko usahnulo. Kaj
sedaj? Vidim jo še zdaj, kako je sedela
pred barako in jokala, ko je gledala
sestradnega otroka v svojem naročju.
Kaj naj ma dá. Mleka ni bilo mogoče
dobiti — z ričetom ga ni mogla hraniti
— in otrok je umrl. Kaj je storil ubogi
otrok Avstriji, da je moral umreti? In
to je bilo ob času, ko je visoka gospoda
razglašala geslo: Vse za otroka... Pri
nas v taboru smo imeli tržiško Slove-
nko, ki so jo odtrgali od štirih njenih
otrok — mož je bil v Pulju pri mor-
narici — in so jo vlačili po taborih, do-
čim so otroci živeli od milosti tujih
ljudi. Itd. Itd.

Na prvi sliki v knjigi vidimo znani
Göllersdorf, kjer je bilo zaprtih mnogo

Cehov, Rusov, Jugoslovanov, Italijanov
itd. In tudi mnogo otrok, kakor nam
kaže druga slika. Mali «velezidajalec»,
ki niso zagrešili drugega, nego da so
bili otroci svojih staršev, posedajo tu
po tleh in na licih se jim vidi pomanj-
kanje zdravega zraka in hrane. Vidimo
tudi najmlajšega velezidajalca Borisa, ki
se je rodil že v ječi in je po nekaj me-
seceh umrl. Druga slika nam kaže otroka
na hodniku pred ječami in pozneje jih
vidimo pred kuhinjo, kjer jih stoji 16 po
vrsti. Med njimi je Italijanček, ki je bil
prej zaprt poleg Sloveka, ki je bil ob-
sojen na smrt in je preživel z njim vsaj
strašno zadnjo noč, tako da se mu je
pozneje zmedlo.

Nato slede slike iz Raschalle. Prva
nam kaže skupino gorških Slovencev,
med njimi je 26 otrok od 1 do 12 let.
Pa to je samo en transport, en «Zu-
wache». Koliko jih je že bilo tam in ko-
liko jih je še prišlo! In takoj nato vidi-
mo lepo sliko v gozdu: gđ. Medičeva
(sedaj gospa Lušicka) sedi kot učiteljica
sredi svojih učencev in učenec (kakih 30
po številu). Bila je sreča za to dečo, da
po številu). Bila je sreča za to dečo, da
je nesreča pripeljala tudi Medičevo med
naše pregnance. Spoznala je takoj, kaj
je njena dolžnost. Zbrala je mladino in
jo začela učiti. Nekeč sem obiskal njeno
šolo. Bila je to soba v leseni baraki
dečki in deklice so sedeli okoli po stolč-
kih in se učili. Bila je prava «svobodna
šola», kajti bili so po starosti in znanju
različni. Tudi niso bili sami Slovenci,
bili so tudi Poljaki, Rusi in Italijani, in
gospodična je znala poučevati vse ob-
enem. Počasi je toliko doslegla, da so
smeli vgn v gozd — toda dne 15. aprila

„Tyršev sokolski sistem“

Predavanje na tečaju za prednjake u februaru 1922. godine. — Izdaje tehničkog odbora Sokolske župe Beograd. Cena 5 Din.

Beogradska sokolska župa je priredila preteklo leto u februaru svoj prvi prednjaški tečaj za članove svoje župe. Predavanja, ki so jih imeli bratje na tem tečaju, so dali v tisk in tako sta nastali dve dobri sokolski knjižici, ki sta za sokolske prednjake pa tudi za članstvo vobče velike vrednosti in splošne koristi. Knjižico idejne vsebine: «Sokolima o Sokolstvu» je opisal br. Mihael Gradovjevič, predsednik župnega prosvetnega odbora; o njej smo že poročali. Tehnično telovadsko gradivo pa je zbrano v knjižici pod naslovom «Tyršev sokolski sistem». Izdal jo je župni tehnični odbor, kojemu načeljuje agilni župni načelnik br. Miroslav Vojnovič, ki je ob enem II. namestnik Saveznega načelnika.

Knjižica ima splošno razdelitev Tyrševskega sistema in podrobno razdelitev prvotnih vaj (na mestu in z mesta), raznoterosti, vaj s kolebnico, vaj na orodju (12 vrst), boksa (pesnicanje) in kratka metodična pravila. Vsebinska je dobra in pregledno razdeljena ter bo sokolskim prednjakom izvrstnem pripomoček v tehničnem pogledu. Škoda, da knjižica ni popolna, ker, kakor je iz navedene vsebine razvidno, ne obdela vsega sokolskega telovadnega gradiva. Izpuščene so redovne vaje: palice, kič, metanje in velik del tretje in četrte stroke. Vzlic temu pa gre priznanje tehničnemu odboru beogradske župe, ker je s to izdajo storil prvi korak za vzgojo sokolskih vadičev. Je to namreč prva knjižica, ki v vrste v srbskem jeziku (v cirilici). Prepričani smo, da bo tehnični odbor sam uvidel, ko priredi prihodnji prednjaški tečaj, da je treba knjigo izpopolniti in obdelati tudi ostali del Tyrševskega sistema, kar v tej knjižici še manjka.

Vsekako pa obo omenjeni knjižici priča o resnem stremljenju beogradske sokolske župe po razvoju Sokolstva in o pravem pojmovanju sokolskega napredka. Doslej je bila lastna izobrazba članstva v Srbiji jako težavna, ker ni bilo na razpolago niti idejnih niti tehničnih knjig, iz katerih bi bilo moglo članstvo črpati vsaj osnovne pojme sokolske naloge. Slovenske knjige sicer razumejo ali zaradi nekaterih tehniških izrazov je študij po slovenskih knjigah težavnejši. Vseka sokolska knjižica je vesel pojav za napredek Sokolstva, zato jo tudi z veseljem pozdravljamo.

Sokolski Vestnik župe Ljubljana I. Prva številka župnega Vestnika, ki obsega 36 strani, je izšla in prinaša skrbno sestavljeno poročilo o obnem zboru, dalje skupne vaje za župni zlet v l. 1923., in sicer proste vaje za žlane, za moški naraščaj in za moško deco, vaje s kiži za članice od sestre Cig jeve, vaje s trikotni za ženski naraščaj od sestre Debeljakove in proste vaje za žensko deco od sestre Kržetove. Vajam sledi načrt za letošnje župno tekmo, ki je nekoliko drugačen nego je običajni tekmovalni red. Zanimiv je statističen izkaz vseh v župi včlanjenih društev, ki jih je 25 in štejejo skupaj 4749 članov in članice, društvene knjižnice štejejo skupaj 879 strokovnih in 11.103 leposlovnih knjig. Na koncu lista so poročila iz župnega starešinstva, poročila o prednjaškem tečaju in odbori nekaterih župnih društev. — Vestnik izhaja po potrebi in stane za žlane župnih društev 8 Din, za ostale naročnike 15 Din, urejuje ga br. Miroslav Ambrožič, župni načelnik.

Glavna skupščina ČOS. se vrši dne 5. in 6. maja t. l. v Pragi. Na skupščini se bodo poleg običajnih poročil obravnavale važne sokolske zadeve in iz-

volilo se bo predsedstvo ČOS., ki se voli na vsaki dve leti. — Kot zastopnik JSS. se udeležijo skupščine Savezni tajnik br. dr. Riko Fux.

Sokolsko društvo v Dolenjem Logatcu naznanja, da se vrši otvoritev Sokolskega doma v Dol. Logatcu dne 5. avgusta t. l.

Mladinska akademija Sokola I. v Ljubljani se vrši v nedeljo 6. maja ob 3. in ne, kakor smo svoječasno poročali ob pol 4. popoldne. Ves spored traja samo poldrugo uro, je pa vidljiv temu lep in zanimiv, vsled česar pričakujemo številne vdeležbe.

Vaditeljski zbor Sokolskega društva v Radovljici priredi v nedeljo, dne 6. t. m. ob osmih zvečer akademijo. Na sporedu je poleg telovadnih točk še nagovor, deklamacija, nastop članskega pevskega zbora in pevskega zbora dece. Priznani salonski orkester nam bo podal par novih, izbranih točk. Vstopnina, kakor pri predstavah.

Gospodarska vprašanja

Praktični poizkus gnojenja z umetnim gnojem

Z ozirom na vsestransko draginjo in naraščajoče izdatke pri gospodarstvu je naš kmet primoran delati na to, da pomnoži in poveča svoj pridelek na njivi, travniku in v vinogradu. Pri nas smo glede kmetijstva še zelo zaostali. Znano je namreč, da pridelava češki in nemški kmet na severu na hektarju dvakrat toliko, medtem ko je pridelek našega kmeta na istem obsegu zemlje skromen upravn na minimum.

Zakaj pridelava Danska, eminentno kmetijska država na severu 32 q. Belgija 25 q. Nizozemska 24 q. Nemčija 21 q. Češka 18 q. in naša Jugoslavija samo okroglo 10 do 11 q. pšenice na ha? Zato ker znajo poljedelci v teh kmetijsko-naprednih državah z intenzivnim gnojenjem in pravišnim obdelovanjem zemlje tako rekoč dvigati skladi, ki se skrivajo v materi zemlji. Priporočati moramo, da je poljedelstvo v naši državi, izveniš Bačko in Banat, še razmeroma na nizki stopinji razvoja. Medtem ko se gori imenovane države že desetletja intenzivno in z največjim uspehom bavijo z uporabo umetnega gnojja in tako vsestransko izkoriščajo zemljo, se mora našemu kmetu po deželi še vedno pridigovati o negi in uporabi hlevskega gnojja ter izkoristitvju neprecenljive gnojnice. Žal, da govori kmetijski strokovnjak kljub obilni udeležbi na predavanjih in sestankih pogostoma le gluhim ušesom.

Pri nas se polaga vse premalo važnosti na gnoj in gnojenje. Naš kmetovalec bi vedno veliko žel in kosil, a zemlji vse premalo povrača živeč, to je gnoj, v kojem se nahajajo one redilne snovi, ki jih potrebuje rastlina za svoj obstoj in rast. Že velik kemik Liebig je ušil, da je potreba zemlji povrniti vse one rudninske sestavine, katere smo ji odvzeli pri žetvi. On in njegova šola sta

Sokol I. v Ljubljani. V soboto, dne 5. maja, se vrši na Taboru ob 20. uri predavanje br. C. Petrovca: «Junaštvo v srbohrvatski narodni pesmi» (nadaljevanje). Bratje in sestre udeležite se! Prosvetni odsek.

Le Gymnaste Luxembourgeois. Der Luxemburger Turner, to je oficijelno glasilo luksemburške telovadne zveze, prinaša v letošnji 3. številki pod naslovom «Ljubljana» poročilo o 7. mednarodni tekmi, ki se je vršila na I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani. Poročilo je napisal P. Hentges, član sodniškega zbora pri mednarodni tekmi, jako objektivno in omenja napake in nesreče, ki so bile vzrok, da je luksemburška vrsta prišla na zadnje mesto tekmovalcev. V poročilu daje poročevalec nekatere nasvete o izpremembah mednarodnega tekmovalnega reda, predvsem zahteva, da se uvedejo poleg obveznih tudi prostovoljne proste vaje. Jako pohvalno omenja prijazni sprejem vrste ob dohodu v Ljubljano in vzorno organizacijo tekme. O vsesokolskem zletu sledi poročilo v prihodnji številki.

zah med Bakrom, Splitom in Kotorom vozijo parobrodi Jadranske plovidbe in Dalmatije; na splošnih linijah med Dubrovnikom, Trstom in Bari vozijo parobrodi Dubrovačke paroplovidbe d. d.; med Splitom in Trstom vozijo parobrodi Dalmatije d. d.; na lokalnih progah pri morju vršijo službo parobrodi Jadranske plovidbe.

Na lokalnih linijah v srednji dalmatinski obali vozijo parobrodi «Dalmatije», medtem ko vršijo na lokalnih progah južne dalmatinske obale prevozno službo parobrodi dubrovačke obalne plovidbe, korčulanske plovidbe in ladje broderskega dešniškega društva «Boka».

Poleg teh domačih družb vršijo na naših obali plovno službo še nastopna inozemska parobrodarska društva: Parobrodarska družba «Puglia» in «Bari», Lloyd Triestino v Trstu in «Costiera» na Reki.

Vozni redi parobrodarskih zvez vseh navedenih družb z navedbo tonaze posameznih parnikov za tovrstno službo se interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

NARODNA BANKA SHS.

Stanje 22. aprila 1923.

Aktiva (v milijonih dinarjev: v oklepajih spremembe napram 15. aprilu): kovinska podloga 355,0 (+ 2,5), posojila 1459,4 (— 8,1), račun za odkup kronskih novčanik 1238,2, račun začasne razmene 297,6, državni dolg 2955,3 (+ 3), vrednost državnih domen 2138,3, saldo raznih računov 197,8. Skupaj 8641,9.

Pasiva: vplačani deli glavnice 19,4 (+ 3), rezervni fond 5,0, bankovci v obtočju 5420,2 (— 14,7), državni račun začasne razmene 297,6, državne terjatve 209,1 (+ 36,6), razne obveznosti 513,8 (— 19,1), terjatve države za založene domene 2138,3, ažija za nakup zlata 38,1. Skupaj 8641,9.

— **Novi tečaj za plačevanje pristojbin.** Finančni minister je odredil, da veljajo od 1. do 31. maja nastopni tečaji za plačevanje pristojbin pri izpravih izdanih na zlato ali tujo moneto in za plačevanje pristaniških pristojbin: 1 napoleonor 366 (dosedaj 356) Din, 1 turška lira v zlatu 418 (403), 1 angleški funt 442 (446), 1 dolar 95 (95), 100 francoskih frankov 681 (686), 100 švicarskih frankov 1750 (1776), 100 drahm 112 (105), 100 lir 470 (460), 100 mark 0,97 (0,76), 100 češkoslovaških kron 283 (266), 100 madžarskih kron 1,90 (3,80), 100 lejev 45 (50), 100 levov 72 (61), 100 španski peset 1458 (1425), 100 holandskih forintov 3724 (3752), 100 danskih kron 1798 (1880), 100 avstrijskih kron 0,13 (0,14), 100 poljskih mark 0,23 (0,47) Din.

— **Carinjenje lahko gorilnega blaga v vagonih.** Carinski svet je sklenil, da smejo carinarice na pismeno zahtevo uvoznika cariniti v vagonu z delnim istovarjenjem in merjenjem petrolej in druge lahko gorljive predmete, ako pridejo v enakih zabojih ali sodih, čeprav so omenjeni produkti obremenjeni z monopolno pristojbino, očnono državno trošarino.

— **Izvozna carina na specialni hrastov gradbeni les.** Gospodarsko-finančni komite je sklenil, da se določi na specialni hrastov gradbeni les (hrastove železnike prage preko 270 cm dolžine, strugani) carina v znesku 15 Din za komad. Ta odredba velja od 27. aprila.

— **Naš izvoz v Španijo.** Španski konzulat v Zagrebu objavlja, da morajo biti pošiljke iz Jugoslavije v Španijo opremljene z izkazilom o izvoru, vidiranem po kr. španskem konzulatu, sicer zanje ne veljajo največje pogodnosti. Izkazila o izvoru morajo imeti tudi besedilo v španskem ali francoskem, da pošiljatelj blaga predloži konzulatu fakturo kot pomoljni dokaz, da blago res izvira iz kraljevine SHS.

— **Jugoslavenski vinogradar i vočar.** Primitli smo 5. broj ove smotre sa obilnim sadržajem od kojega spominjamo: Novi smjer u podizanju voćarstva. — Oduzimanje kiseline vinu. — Neke vinogradarske potrebštine. — Iz starih djela o voćarstvu i vinogradarstvu. — Čaj. — Magle. — Nadalje donosi kratke vijesti i članke sa domaćeg i stranog tržišta, iz voćarstva itd. Pretpлата iznosi na godinu 50 Din, na kraće vrijeme razmjerno. Uredništvo i uprava: Zagreb, Petrinjska ulica 28, I.

— **Predlog za novo madžarsko valuto.** Generalni ravnatelj budimpeštanskih velikih bank se predlagati vladi, da naj bi se kot baza za obračunavanje vzela edinica, ki bi predstavljala petino vrednosti dolarja in ki bi se zvala «turul». Ta edinica bi pri dolžnikih in upnikih služila kot baza za obračunavanje, a plačila bi se vršila po tečaju dolarja na dan dospetja. Trdijo, da bo madžarska vlada na ta načrt pristala, kar je pa težko verjetno.

— **Obtok bankovcev v Avstriji** se je v tednu od 15. do 23. aprila zmanjšal za 101,9 milijarde na 4286,8 milijarde kron.

— **Rumunsko poročilo o stanju posevkov.** Rumunsko poljedelsko ministstvo je izdalo poročilo o stanju rumunskega poljedelstva, iz katerega je razvidno, da letos sicer ni več obdelanega polja, toda se pričakuje boljše in izdatnejše žetev. Letos se poseje mnogo polja s sladkorno peso, da se dvigne sladkorna produkcija.

— **Veliki sejem v Bruslju** se je vršil od 9. do 25. aprila. Prihodnji sejem bo od 1. do 18. aprila 1924. Izliš kataloga letošnjega sejma je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

morali roko tudi možem, ako velja navedeni razlog. Kdor se oklepa pesmističnega načela, da «Človeka ustvariti nikar!» — pa prav iz tega razloga ne bo poljubljati niti ženskih niti moških rok.

Drug pisec je dejal: «Poljubljanje rok je lep star viteški običaj.» Navada pa je, kakor znano, železna srajca, dasi navadno raztrgana in zarjavela ter že davno smešna. — Tretji je pisal: «Čemu bi mož poljubljati ženski roko, ko se morda zaveda, da se ponižuje pred manj vrednim bitjem?» Galanten ni ta dopisnik, toda v splošnem mu ni ugovarjati. Poljubljati roko neizobraženki ali brezpomembni, nezasluzni in neugledni ženski, je vsekakor žrtev za moža, ki cenil samega sebe. Neki zdravnik je proti poljubljanju rok, češ, da je nezdružljivo ali vsaj opasno za obo. «Če pa se še hoče poljubljati, naj se poljublja golo roko, nikakor pa ne rokavic, ki so lahko polne bacilov!»

Nekdo je pisal: «Ženske so za enakopravnost spolov. Jaz tudi! Kadar bodo ženske poljubljale roke možkim, bom tudi jaz poljubljati roke ženskam.» S te strani se ženska emancipacija še ni uveljavila, toda odgovor je uvaževanja vreden. Nekdo je mnenja: «Ženskam naj se poljubljajo roke, kadar so doma brez rokavic; nikdar pa ne na cesti, v gledališču in na taboru na vlak ali v tramvaju.» Tudi ta pisec je higijenic.

Najbolj pameten odgovor je poslal nekdo, ki piše: «Ne razmišljam o tem, naj se li ženskam vobče poljubljajo roke ali ne. Vem le eno: ako mi je ženska všeč, ji poljubim tudi roko, ako pa mi ni všeč, ji ne poljubim niti roke.»

Neka modra slovenska dama nam je dejala, ko smo ji razložili različna francoska mnenja: «Poljubljanje roke je zastarela navada, ki me skoraj vedno zelo ženira. Po mojem mnenju bi smel možki poljubiti roko ženski ali iz velikega spoštovanja ali iz velike hvalečnosti ali pa iz velike ljubezni. Sicer pa nikoli!»

Zdi se nam, da je Slovenka zadela pravo: mi se tega načela držimo od nekdaj... Zanimalo bi nas zvedeti mnenje naših čitateljic. Prosimo, naj nam ga prijazno sporočite!

Letošnja poletna moda

Kakšna bo letošnja poletna moda? To vprašanje razgreva glave dam in damic. Kakšne barve bodo prevladovala v letošnjih poletnih oblekah? Eh, to je težko reči! Treba je pač iti v Pariz in se o stvari informirati pri kakem strokovnjaku. A da ne bo zamere ne na desno ne na levo, bomo stopili kar k trem izurjenim modnim krojačem za ženske obleke. Ti trije modni kralji v Parizu pa so po duhu: prvi aristokrat, drugi je fantast, tretji pa rafiniran praktik.

Aristokrat meni: Letošnja poletna moda bo zelo različna. Dame se bodo v popoldanskih urah oblačile v črpe romaln ali ganfre, v moire, alpapas ter v otomane. Obleke bodo iz enega samega kosca. V vročih dneh se bodo nosili kroji organdis in foulard. Najprikladnejša bo letos svetlomodra barva, tako zvana «bleu marine», dalje zelena in — kakor običajno — črna.

Fantast pravi: Prorokujejo, da bo letošnje poletje zelo vroče. Zato bo moja krojačnica izdelovala obleke organdis. Prevladovala bosta modla alpapas in plige.

Rafinirani praktik pa pravi: Moje barve bodo letos zelena, rdeča in svetloplava. Tudi črna barva bo ostala mod zvesta. S preprostostjo in okusom bo moj salon odnesel prvenstvo nad drugimi. Letošnja poletna moda bo predvsem enostavna vsled česar se bodo morali vsi komplimentirani modeli umakniti daleč v ozadje. Vse druge pa bo premagala dražestna dama, ki bo pokazala največ lastnega okusa in popolno neodvisnost od tujih vplivov modnih salonov.

Evo, takšna moda se nam obeta letos poleti!

1916. je prišel ukaz, da ti otroci v bodoče ne smejo hoditi z učiteljico v gozd, ker so ravno tako politično sumljivi, kakor odrasli (tako piše pisatelj na strani 20.). Gdžna Medičeva pa ni izgubila poguma in je nadaljevala svoje delo: pod njenim vodstvom so deklice izdelovale lepa ročna dela v našem narodnem slogu. Ko mi je razkazovala te uspehe naših deklic, sem se v resnici čutil in tudi otroci so z nekakim ponosom gledali na vezanine, ki jih je bilo že polno mizo. Seveda sem jih pohvalil, žal, da jih nisem mogel obdarovati z ničemer: glad je bil v taboru tak, da so popužili že vsa repo, ki je rastle na sosednji njivi, kljub temu, da je tam stala straža.

Nazadnje se je zgodilo nekaj nenavadnega: gdč. Medičeva je priredila v Oberhollabrunnu razstavo ročnih del, ki so jih izvršile naše internirane deklice. Razstava je bila krasen dokaz naše narodne umetnosti, pridnosti in vztrajnosti, obenem pa klorfuta vsem, ki so nas prezirali. Urednik Bauer je v listu «Waldviertler Bote» napisal referat, poln pohval in priznanj. Neki drugi redaktor je celo pohvalil avstrijsko vlado, češ, kako skrbi za zaprte otroke. To je postalo usodno za našo šolo. Prišel je ukaz, da je treba otroke razdeliti po drugih taborih. Pisatelj piše, da se «do danes spominja na zadnji dan pouka (18. oktobra 1916.), ko se je moral posloviti od drage slovenske mladine». V knjižici sta dve sliki, ki predstavljata našo razstavo v Oberhollabrunnu, več o tem nam bo lahko sporočila ga. Lušička.

Nadaljnje slike nam kažejo n. pr. Andreja Nemčuka, dvanašletnega dečka,

kako se med internatskimi čevljarji uči čevljarstva: izgubil je v Galiciji na en dan mater in očeta in usoda ga je zanesla med internirance. Nato vidimo oni tolikokrat preleteli Siltendorf in potem vas Mittergrabern z njegovimi najmlajšimi prebivalci, ki so prišli večinoma iz naših južnih krajev ali so se pa šele v taboru rodili. Končno vidimo Thalerhof in njegovo pokopališče, kjer leži toliko otrok, saj jih je od 12.000 ljudi umrlo čez tretjina. Pri vzhodu je napis: «Friedhof des k. k. Internierungslagers in Thalerhof» in potem: križ pri križu. Pa da pogledamo v Lipnico, kjer je ena zima pokosila na stotine poljskih otrok. Zadnji dve sliki kažeta dvojce prizorov iz Srbije: na prvi avstrijski vojak žene tri srbske dečke Bog ve kam — eden je vzel celo domačega piščka s seboj — na drugi sliki pa koplejo srbski dečki jarke pod pritiskom avstrijskih vojakov. Grozna slika! Da ne govorimo o bajonetih in pokoljih!

Tako in še bolj so trpeli otroci v svetovni vojni, da bi iz tega trpljenja izšla svoboda bodočim rodovom. In danes? Kje so oni otroci iz Boveca in Loga, iz goriških vasi? Prišli so pod tujo oblast. In oni iz naših krajev, iz Jugoslavije? Zemljo, za katero so oni trpeli in umirali, si delé sedaj med seboj hinavci in lopovi, ki so padli kakor volkovi na sadove našega trpljenja. Ni jih sram niti onih otrok-mučnikov, ki so umirali v gladi in v vojnih grozotah, da oni sedaj brezvestno uničujejo, kar je vzraslo iz krvi in solza milijonov. Toda pride dan sodbe. Mladina bo vzrasla in bo maščevala otroke-mučnike. Dr. I. L.

Žal, da niso preizkusili uspehi, kakor bi bilo želeli. Da niso prišla gnojila povsem do zaželjenega učinka, moramo prošlo leto pripisovati na rovaš poletni suši in škodljivemu črvu. Torej kakor nam predoči izveleček v predstojajoči tabeli, so bili nekateri preizkusi okopavin celo prav dobri, pri koruzi dobri, le na travnikih je bil uspeh slabši razen nekaj izjem. Pri okopavinah je veliko pripomoček mešal konec avgusta, medtem pa na travnikih zaradi dolgotrajne suše in črva ni bilo videti istega uspeha kljub zadostni vlagi v rani jeseni.

Preizkusi nam jasno dokazujejo, da umetna gnojila v suhem letu ne pridejo do istega učinka kakor v letu z zadostno vlago, a vendar se pri intenzivnem in previdnem gnojenju še vedno izplačajo. Včasih leži vzrok v zemlji ali pa še celo v mešanju gnojil. Za apna revne zemlje pridejo v prvi vrsti gnojila z večjim odstotkom apna v poštev, n. pr. apneni dušik, kostni superfosfat, kostna moka in Tomaževa žlindra. Tudi ni vsak umetni gnoj za vsako zemljo, n. pr. za težke zemlje naj se rabi superfosfat. Z apnenim dušikom se doseže največji uspeh na dobri poljski zemlji, a kalijeva sol je bolj prikladna za ilovnata in glinasta tla. Na vsak način je treba pri uporabi za današnji čas tako dragih umetnih gnojil praktičnih izkušenj, da ni denar vržen v vodo. Baš zaradi tega bi se glede nakupa in uporabe umetnih gnojil neveščki posestniki obračali vedno na izkušene praktike in strokovna uradnike za nasvet in pojasnilo. Predvsem

naj bi se naročala umetna gnojila skupno le potom kmetijskih podružnic in zadrug. Pri skupnem in večjem naročilu pride gnojilo ceneje in je upati, da se dobi pristno blago. Nikakor pa ni priporočati nakupa teh gnojil po raznih trgovinah na delti, kjer trgovci ne morejo in ne vedo dati potrebnih garancij za ponujano in prodano blago.

Gnojilni preizkusi z umetnim gnojem na različnih zemljah in kulturah so praktična šola za kmetovalca. Človek se uči in izpopolnjuje, dokler živi. Narava sama nam je odprta knjiga, ako jo motrimo s paznim očesom. Kar smo čitali, slišali ali se učili v teoriji to poizkusimo končno v praksi. Za življenje je edino praktična izkušnja pravega pomena — po besedah Goethejevih: «Grau ist alle Theorie, grün ist nur des Lebens Baum».

Fr. Jereb, okr. ekonom, Višnja Gora.

Brodarski promet na naši obali

Na naši obali vršijo obalno in tovrstno plovno službo nastopne parobrodne družbe:

Jadranska plovidba, d. d. na Sušaku; **Dalmatija**, parobrodarska d. d. v Splitu; **Dubrovačka parobrodarska d. d.** v Dubrovniku; **Obalna plovidba d. d. o. z.** v Dubrovniku; **Korčulanska plovidba L. Depolo & Co.** v Korčuli in **«Boka»**, broderska družba v Kotoru.

Navedene paroplovne družbe vzdržujejo in vršijo službo na nastopnih linijah in zveznih omrežjih: Na splošnih pro-

Dopisi

GOLNIK PRI TRZICU. Na belo nedeljo so neki zlikovci v prijetni zavesti, da se že nahajamo v svobodni Koroški republiki v tukajšnji gostilni Mali razrezali z noži sliko kralja Aleksandra, ki je visela v gostilni na steni. Orožništvo, opozorjeno na to surovost, zadevo pridno raziskuje in je storilec — domaćim pobalnikom — že na sledu. Vprašamo Vas klerikalni prvaki in tebe preljubi «Domoljubi», ki tako ostudno hujškaš proti naši državi in proti Srbom, ali ne smatrate tega surovega dejanja kot sad klerikalne podivjanosti in hujškarije s katero zastrupljate naše pridno, zavedno ljudstvo po Gorenjskem? Enak žalosten slučaj se je zgodil pred kratkim baje tudi na Brezjah; zahtevamo od merodajnih oblasti, da zadevo temeljito preiščejo in krivce eksperimentalno kaznujejo v resen opomin vsem onim temnim elementom, ki neprestano zabavljajo proti državi in državnemu edinstvu!

METLIKA. V nedeljo, dne 22. t. m. se je zopet prebudil iz zimskega spanja dramatični odsek metliškega Sokola ter nudi pod nad vse vzornim vodstvom g. naddavkarja Novaka, izpremembo našemu enoličnemu življenju. Vprizorjena je bila dr. Stolbova veseloigra v 3. dejanjih «Stari grehi». Igra po vsebini nima ravno posebne vrednosti. Stari, izživljeni grešniki se spominjajo svojih mladih let in pustolovščin v ljubezni, iz katere je pri vseh treh iz iste ljubezni, pogmal sad v podobi lepe hčerke. Vsi trije plačujejo vzgojno 23 let in šele ostareli dobe v svojo sredo lastno kri. Pozneje se izkaže, da so bili od njene matere le ogojčani. Ponujajo se ji torej za moža, a ona si vzame raje mladega inženirja-bratranca. Igra je enostavna, a zahteva vendar dobrih igralcev, ki pogode tipe blaziranih kavalirjev. Metliškim igralcem se je sicer precej posrečilo, a boljše bi bilo, ko bi si z večkratnimi nastopi pridobili več pozornosti in nepriljubljenosti. Damske vloge so bile skoro bolj zastopane nego moške. Gospodična Morela je bila prav dobra, kakor tudi g. Barletova in Prusova, ki se zdita prav rojeni za odo. Gdč. Omerza je sicer dobro podala klepetavo žensko, le premalo odločnosti v tonu, naglasu in gestah. Pri gospodih bi pripomnil, da se mi zdi za salon primernejša pravilna slovenščina, nego dialekt in bi se morali tega držati vsi, ne samo nekateri. G. učitelj Novak kot konzul je bil dober, a boljše bi zadel vlogo polkovnika, v kateri je bil g. Kopitar premalo vojaka, vsled česar marsikateri humoristični prizor ni prišel do veljave. Drugače je pa zadovoljil. G. Tancic je bil najboljši. G. Rajmer pogodi sicer vlogo dobro, le premalo gibčnosti, preveč flegme. Maske so bile dobre. Čudim se, da g. Malešič kot najboljši igralec počne popuščati tako kulturno delo. Nastopil je le v mali vlogici, katero je seveda kot vedno, kar najlepše izvršil. Zeleti bi bilo, da naš mali oder zopet oživi. G. naddavkarju Novaku pa izrekamo zahvalo in tiho željo, da nam v kratkem zopet pripravi večer užitka.

LASKO. V nedeljo dne 29. aprila je vprizorila tukajšnja C.-M. podružnica v sookaciji z domačo ljudsko šolo Ribičevo mladinsko igrano «V kraljestvu palčkov», ki je — vzpričo dejstva, da nam je učitelj g. Stane Gradišnik iz Celja naslikal nalašč v to svrhu popolnoma novo, krasno in čarobno učinkujočo, apartno pravilno scenografijo, efekte in povsem umetniške kvalitete, — imela tudi vsestranski uspeh, kakor težko se kje drugod, v kolikor pridejo podeželski odri v poštev. K predstavi je bil izreden navala. Žal je, da je naša sokolska dvorana za take prilike veliko premajhna in je moralo radi pomanjkanja prostora mnogo občinstva oditi. Da pa se zadosti želji vseh, se predstava ponovi v nedeljo dne 6. maja neposredno po popoldanskem vlakcu ob 4.45. Glede povratka vozijo za ev. izvenlaško občinstvo večerni vlaki jako ugodno: — ob pol 8. in 8. Dan po prej t. j. sobota dne 5. maja vrši se po dohodu obojestranskih vlakov ob 2. in četrt na 3. posebna predstava za mladino, šolske izletnike in druge posetnike — in sicer pri polovičnih cenah. Predstava bo do povratnega vlaka proti Zidanemu mostu (4.45) že končana. Z ozirom na ogromne režijske stroške prosimo čim številnejše udeležbe.

SLOVENSKA BISTRICA. Zadnja mariborska «Straža» ima poseben prodal za Slovensko Bistrico ter napada najbolj delavne narodne može na tako lažnjiv izzivalen način, da presega res že vse meje. — Bistriški klerikalni denuncijanti, bivši nemškutarij romajo v Maribor, da dajejo navodila urednikom «mariborske gnojnice». Boj, ki so ga pričeli, bomo sprejeli in šli če treba, tudi do skrajnosti. Pojasniti hočemo vse tukajšnje klerikalne mahinacije, da bo vedelo slovensko ljudstvo s kakšnimi kreaturami ima opraviti.

SV. LENART V SLOV. GORICAH. Tukaj se je ustanovila v jeseni meščanska šola. V poslopiju v bivši nemški šoli, kjer se je pričelo s I. razredom pa stanujejo še zmiraj ne zavidajni vredne stranke. Šolska oblast ji pripravi k izselitvi, stanovanjska oblast pa jim ne dodeli stanovanj, a ne morda radi pomanjkanja. Znano je, da se nahaja v trgu kar troje praznih, dve stranki pa imata vsaka po dve stanovanji. Pri hišnih posestnikih manjka dobre volje, pri oblastvih pa potrebne energije. Pa zakaj bi vzel neki hišni posestnik morda celo kakšno ubogo uradniško paro na

stanovanje, ko mu pa tega treba ni. Poleg hiše ima vsak obširno posestvo in je že sam morda celo državni vpokojenec ter mu država razum tega, da ima itak že preobilo dohodke, daje še draginske doklade. Pa tudi strankarski in drugi interesi igrajo tu odločilno vlogo. Mariborsko okrajno glavarstvo kot stanovanjska oblast za okolico pa spi sanje pravičnega ter tozadevnih prošnji ne reši. Da pa se ne bo delala tej oblasti krivica, bodi naveden slučaj, ko se je jako požurila, samo da je takrat šlo za dodelitev stanovanja nekemu imovnemu gospodu, ki ima v trgu lastno hišo, stanovanja sploh rabil ni, ker se je v to mu dodeljeno do danes ni vselil.

Objave

* Jurjevanje na ljubljanskem gradu bo v nedeljo, 6. maja na grajskem dvorišču in pred gradom. Popoldne igrata na veseličnih prostorih dve godbi, in sicer godba Sokola II. in železničarska godba. Sicer bodo na prireditvi najrazličnejše zanimivosti pravega ljudskega semnja. Vstopnine sicer ni nobene, sprejemajo se le prostovoljni prispevki za Ciril Metodovo družbo, v katere korist gre ves čist dobiček jurjevanja.

* Izlet društva «Soča» v Ljubljani na Smarjetno goro pri Kranju. Odbor društva «Soča» vabi člane osrednjega društva in podružnic, kakor tudi prijatelje in znanke, naj se polnoštevilno udeležijo društvenega celodnevne izleta, ki ga priredi društvo v nedeljo, 6. t. m. na Smarjetno goro pri Kranju. Odhodi: ob 7. z južnega, ob 9. z državnega (Šiška) in ob 11.28 z južnega kolodvora do postaje Kranj. Vožnja z legitimacijo planinskega društva polovična. Kdor reflektira na obed v restavraciji na licu mesta, naj prijavi to gosp. tajniku Gregorčiču, Gledališka ulica 7/I. Sicer pa naj vzame vsakdo hrano seboj, ker prevelikega števila gostov restavracija ne more postreči. Tričetrt urna pot iz Kranja zelo lepa. Primerno zabavo preskrbi planinski odsek «Soče».

* Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani ima svojo redno sejo danes, 3. t. m. ob 5. popoldne. Seje bodo kakor doslej vsak 1. in 3. četrtek v mesecu.

* J. A. D. Triglav v Ljubljani. J. A. D. Triglav v Ljubljani vabi vse svoje člane v četrtek dne 3. maja 1923 na razgovor: «O gmoatnem položaju ljubljanskih akademikov v tekočem in prihodnjem študijskem letu». Razgovor se vrši na verandi gostilne Tišler (vis-a-vis akad. kolegija) ob 20.50. Radi aktualnosti vprašanja je nujna udeležba vseh aktivnih Triglavov ter so vljudno vabljeni vsi gg. starešine in prijatelji društva. Odbor.

* Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji priredi v soboto, 5. t. m. v Sokolskem domu čajni večer in uprizori Meškovo dramo «Mat». Vse naklonjeno občinstvo najljubše vabi, da ob tej priliki zadosti izreku «Mal položaj dar, domu na altar» in v čim večjem številu posesti prireditve. Pričetek točno ob pol 20. uri, kar naj se blagovoli upoštevati ker med igro vstop ni dovoljen. Po možnosti naj se vstopnice preskrbe v predprodaji v glavni trafiki.

* Kino «Matica» v Ljubljani predvaja od 3. do 6. maja t. m. prekrasno dramo v 6 dejanjih «Krvnik in grofica»: v glavni vlogi nastopata znamenita Eva May in Paul Richter. Prizori so opremljeni z bogato režijo in krasno scenografijo, ter predstavljajo s svojo pretresujočo vsebino eno izmed najznamenitih filmskih senzacij. Od 7. — 9. t. m. se predvaja senzacionalna drama «Tajnost biserne verižice».

* Kino «Ideal» v Ljubljani predvaja senzacijski film v treh delih «Doživljaji Robinsona Crusoe», v katerem igra glavno vlogo znan igralec Harry Myers. Film je sestavljen po znanem istoimenskem romanu angleškega romanopisca

Daniela Defoe. Roman je preveden v svo kulturne težke in je dosegel pisatelj 2 njim svetovno slavo. Ker je skoraj vsak inteligent ta roman v mladih letih bral, ga bo gotovo zanimalo, videti ga predvajane tudi v filmu. Slike so krasne, občudovanja vredni so zlasti naravni posnetki. Obisk je dovoljen tudi mladini. — I. del se je predvajal od 30. aprila do 2. t. m., II. del pa se predvaja od 3. do 6. t. m. in III. del od 7. do 9. t. m. Radi dolžine filma in da se slike kolikor mogoče jasno in precizno kažejo, osobito pa da se morejo predstave točno ob napovedanem času vršiti, je vodstvo odredilo, da se vrši dveurni program, tako da je pričetek ob 3., 5., 7. in 9. Izrečno se opozarjajo stariši, da je mladini dovoljen dostop samo k prvima dvema predstavama, k zadnjima dvema pa ne. V slučaju potrebe posebnih predstav za mladino v dopoldanskih urah, se bo to po časopisih posebej sporočilo. Občinstvo prosimo za točnost, da ne moti gledalcev med predstavami.

* Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori na praznik, dne 10. t. m. ob 20. uri in v nedeljo, dne 13. t. m. ob 15. uri priljubljeno mladinsko igrano «Snegulčica in skratje», ki jo igra šolska deca.

* Razpisana zdravniška služba. Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrajnega zdravnika pri okrajni sanitetni upravi v Brezicah. Interesenti se opozarjajo na razpis v «Uradnem listu».

* Iz ljubljanske mestne aprovizacije. Kakor nam poročajo, ima mestna aprovizacija ljubljanska na Poljanski cesti št. 15 v zalogi ameriško mast po 36 Din za kilogram in pšenično moko št. 6 po 5 Din za kilogram.

* Izgubljene stvari v Ljubljani. Izgubila se je zlata zapestnica v obliki obročka. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda pri blagajni v trgovini Korenčan, Mestni trg 20. — Meseca aprila je bila izgubljena zlata «Union»-ura v usnjati zapestnici na poti od Rimske ceste preko Marjinega trga na Bleiweisovo cesto. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v upravnistvu «Jutra».

Pisalni stroji ita. 598
Mehanična delavnica
(popravljalnica)
LJUBLJANA
Šelenburgova ulica 6/I.
L. BARAGA.

**Janko Šibenik
Pavla Kotmel**
poročena
Postojna Wien
Brez posebnega obvestila.
749

Auto - omnibus

Dion Pouhan 30/40 HP za 10 oseb z generalno reparaturo proda za nizko ceno g. Hermina Kvas v Vojniku pri Celju.

Pozor!
Vsa soboslikarska in pleskarska dela izvršuje najceneje
Ant. Stiplošek,
Rožna ulica 13/II. 753

Advokat dr. Janko Olip v Beogradu

naznanja, da se s svojo odvetniško pisarno preseli iz ulice
Kralja Milana 28 754
v Skopljansko ulico 3.

ZAHVALA.

Za vse globoke izraze sočutja povodom tragične smrti našega nepozabnega, komaj 20 let starega sina, brata in svaka

Jožkota

kakor tudi vsem cenjenim sorodnikom, prijateljem in znanem, ki so rajnega spremili v tako obilnem številu na zadnji poti k večnemu počitku, izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo častnemu odposlanstvu žalskega Sokola s praporom na čelu, Braslovškemu, St. Pavelskemu in Vranskemu Sokolu, častiti duhovščini, za korporativno udeležbo požarne brambe na Polzei in v Braslovčah, odposlanstvu kr. orožniške postaje v Braslovčah in v St. Pavlu, St. Rupertskega in Polzeleškega pevskega društva za gauljive žalostinke, vsem orlovaškim mladencem in mladencem — prijateljem rajnega, šolski mladini orlovaške šole in vsem darovateljem krasnih vencev. Iskrena hvala!

Orla vas pri Braslovčah, dne 24. aprila 1923.

Žalujoči rodbini Plaskan-Cimperman.

752

Mali oglasi

stanejo z državnim davkom na inserate vred do 20 besedi Din 5.—, vsaka naslednja beseda 50 pav. — Plača se vedno naprej (lahko tudi v znakah). Na vprašanje odgovarja uprava le, ako je vprašanje priložena znanaka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Službe

Mladenčič,
27 let star, izučen v spece-
rijski in kolonijalni stroki,
z dobrih izpisi, viden
v obveščanju s strankami, več
pisarniških poslov ter vaje
potovanja, želi primerne
službe, najraje v pisarni. —
Cenjene dopise prosil pod
«Trgovsko naobrazbo» na
upravo «Jutra». 1567

Slugo, 1561
poštenega in zanesljivega, ki
dobro pozna žitno stroko in
ki zna dobro pisati, išče
Mirko Stefanovič, Ljubljana,
Gorupova ulica 3.

Dobro izučen 1557
lončar in pečar
išče službe kot vodja ali kom-
panjon. Nastop takoj. Cenjene
ponudbe na upravo «Jutra»
pod «Lončar». 1557

Več čevljarstev
1417
pomočnikov,
provostnih, se sprejme v pi-
sarni čevljarne «Jadran» v
Kranju. Plača po dogovoru.

Strokovni tajnik,
trgovsko naobrazen, se po-
trebuje za vodstvo pisarne
Gremija trgovcev Celje in
okolice Celje za čim prejšnji
nastop. Ponudbe na načelstvo
Gremija trgovcev Celje. 1496

Gospod, 1530
ki bi počeval navadno in
moderne plese, se išče. Po-
nudbe pod «Dober honorar»
na upravo «Jutra».

6 dobrih stavbenih in
2 pohištvena mizarja
sprejme takoj stavbeno pod-
jetje Florian Strauss, Tuzla.
1584

Trgovski pomočnik
z večletno prakso, išče službe
v večji trgovini specerijske
stroke, v mestu ali na deželi.
Ponudbe pod «Zanesljiv»
na upravo «Jutra». 1581

Krojaški pomočnik
za veliko delo, išče mesta za
tako. Ponudbe na upravo
«Jutra» pod «Dobra moč».
1585

Trgovski sodrudičnik
starejša, dobro izurjena moč
specerijske stroke, išče mesta
v večji trgovini. Sprejme tudi
mesto potnik ali skladiščnika.
Nastop s 1. junijem. Cenjene
ponudbe pod «Spreten» na
upravo «Jutra». 1591

Elektrarna potrebuje
nadstojnika 1590
pri Dieselmotorjih (izučena
strojna ključavničarja). —
Vstop takoj. Dopisi naj se
poslije s priloženimi prepisi
spricval na upravo «Jutra»
pod «ključavničar». 1590

Skladiščnik
23 let star, iz Istre, z nekaj
srednješolske izobrazbe, želi
službe, najraje železne ali
lesne stroke. Cenjene po-
nudbe na upravo «Jutra» pod
«Zanesljiv». 1596

Večja lesna trgovina
z žagami pri Mariboru, išče
uradnika za knjigovodstvo in
korespondenco. Taisti mora
poznati vso v lesno trgovino
pripadajočo manipulacijo. Sa-
meč ima prednost. Ponudbe
z navedbo zahtev, dosežanj
delovanja in referenc na
upravnistvo «Jutra» pod šifro
«Pohorje». 1598

Šivalni stroj, 1570
rabljen, se kupi. Ponudbe pod
«Stroj» na upravo «Jutra».

Kupim ogije 1579
suho, prima, bukovno. Prosim
zadnjo ceno, franko vagon.
Naslov: Poštni predal 43,
Ljubljana.

Kupim deske 1586
20, 25, 30 in 60 mm, III. vrste,
ter več vagonov mesecna in
parjene bukovine. Ponudbe z
označbo cene franko vagon
na upravo «Jutra» pod «Lesni
trgovci».

Kupim 1598
malo posestvo s hišo. Prosim
ponudbe z označenjem obsega
posestva in cene na upravo
«Jutra» pod «Takojšnje pla-
čilo».

Prodam

Proda se 1578
lepa zbirka znamk.
Naslov pove uprava «Jutra».

Lončena peč, 1577
dobro ohranjena, se po ceni
proda. Poizve se Canharjevo
nabrežje 9.

Radi pomanjkanja prostora
se takoj proda okoli 500
parov elegantnih ženskih in
moških čevljev
(ševro- in boks-usnje) po iz-
jemni ceni K 600.— za par.
Naslov pove uprava «Jutra».
1565

Zbirka znamk 1592
moderno urejena, ki vsebuje
do 2400 znamk, se proda.
Ogleda se lahko pri gospodu
Arzenku, Anončuo podjetje,
Celje, Kralja Petra cesta 22./I.

Registrirajoča blagajna
s 6 predali, dobro ohranjena,
se proda pri trdnici Lovro
Petovar, Ivanjkevič. 1589

Pomožni motor D. K. W.
se ceno proda. Več se poizve
pri Andreju Smrdelu v Kranju.
1584

Otroški voziček
in stolica, v dobrem stanju, se
prodasta. Naslov pove uprava
«Jutra». 1599

Najboljša za zobe
je Antiseptična ustna voda
lekarne G. Bakarič v Ljub-
ljani, Karlovska cesta št. 2.
1482

Prodam 1555
par konj, 12 let star, in 3 leta
starega, Pukmeister, Sevece pri
Rimskih Toplicah.

Pohištvo: 1409
Spalnice, jedilnice, kuhinje,
pisalne mize najceneje pri
Erman & Arhar, mizarstvo,
St. Vid 4 nad Ljubljano.

Prenosni štedilnik
z bakrenim kotlom, dobro
prenovljen, trdke «Koloseus»
120x90 cm, pripr. za gostilno
ali kmetijo, proda za nizko
ceno J. Malenšek, Bohinjska
Bistrica. 1528

Lepa kočija, 1526
dvovprežna, in mesarske sani,
vse v dobrem stanu, malo
rabljene, se ceno prodajo pri
J. Kralju, Železniki.

Vrtnice,
nizke in visoke - debelate,
lepih novih vrst, ter cvetlične
dekoracije oken in balkonov
priporočajo slavnemu občinstvu
Anton Ferant, trg, vrtnar v
Ljubljani. 1520

Prodam 1542
novo spalno opravo iz trdega
lesa, solidno delo. Fran Seber,
tapetnik, Ljubljana, Rožna
ulica št. 5.

Suhe hrustke 1535
maslavne, prvotno blage,
razpošilja samo na veliko
trdnika M. Šbil, Mokronog.

Stanovanje
Mebilirano sobo
s posebnim vzhodom ter s hrano
izza 15. maja, išče gospodinj.
Ponudbe pod «Stanovanje» na
upravo «Jutra». 1588

Kot sostanovalec
želi iti zelo soliden gospod
enakega gospodu, oziroma
išče sobo. Cenjene ponudbe
z navedbo cene na upravo
«Jutra» pod «Najno». 1580

Soba 1595
se odda dvem ali trem soli-
dnim čez dan odsotnim osebam.
Naslov v upravi «Jutra».

Soba za takoj 1595
išče zelo soliden in miren
gospod. Plača za tri mesece
naprej. Ponudbe na upravo
«Jutra» pod «Soba».

Mesečna soba,
snažna, se takoj odda. Naslov
v upravi «Jutra». 1600

Lepo meblirano sobo
s posebnim vzhodom se odda
le boljšemu gospodu ali go-
spodini. Istotam se kupi bu-
kov ali smrekov gozd v Ljub-
ljanski okolici, prodasta se pa
lep zapravljenec z drevesi se-
dežema in velika slamnena-
ca. Naslov se izve v upravi
«Jutra». 1599

Mesečno sobo, 1576

z udobno opremo in posebnim
vzhodom za mesec maj, samo
za večerje ure, išče distin-
giran gospod. Diskrecija za-
željena in zadržana. Plačilo
postranska str. Cenj. po-
nudbe pod šifro «Mir zjam-
čen» na upravo «Jutra».

Nepremičnine

Enonadstropna hiša
v Celju se proda za 70.000 Din.
Natančnejše poizvedbe: Celje,
Na okopih št. 1, pritličje.
1597

Malo posestvo
v Račjem 115 pri Mariboru
se proda. 1572

Dva mlada gospoda,
dobro situirana, želita znanja
v svrhu ženitve z dvema go-
spodinjama v starosti od 17
do 24 let. Predpogoj: neoma-
deževano življenje. Le resne
ponudbe s sliko na upravo
«Jutra» pod «Milan in Vlado».
Tajnost zjamčena. 1568

Majhna hiša,
enonadstropna, s šestimi sta-
novanji, malo trgovino, (izza
1. julija t. l. prosto stanova-
nje), se v okolici Celja proda.
Cena Din 175.000. Izve se
pri Lovrotu Oto, Celje, Za-
vodna 4. 1564

Dopisovanje

Mlad gospod
s stalnimi prejemki, se želi
seznaiti v svrhu poznejše
ženitve s pametno in iskreno
gospodinjico, ki ima vso opravo,
odnosno nekoliko premoženja.
Tajnost zjamčena. Le resne
ponudbe s sliko proti vrnitvi
na upr. «Jutra» pod «Srečna
bodočnost 317». 1585

Mlad gospod, 1602
akademsko naobrazen, 26 let
star, tuje, želi spoznati vsled
pomanjkanja znanja mlado
izobraženo damo s dežele ali
mesta. — Ponudbe pod šifro
«Gentlemen» na upravnistvo
«Jutra». Po možnosti s sliko,
ki se diskretno vrne.

Intelektualec, 1601
26 let, v Ljubljani osamljen,
želi znanja z mlado, simpati-
čno damo velike postave. Po-
nudbe pod «Peer Gynt» na
upravo «Jutra».

Pravo

Prav vsakdo
kdo kaj išče, kdo kaj pa-
nuja, kdo kaj kupuje,
kdo kaj prodaja, prav
vsakdo priznava, da imajo
čudovit uspeh Mali
oglas v «Jutra». I

Fina hrana, 1581
opoldanska, event. tudi več-
erna, se išče v bližini Blei-
weisove in Rimske ceste. Na-
slov pove uprava «Jutra».

Sprejemam 1509
vsakovrstne slavnike in klo-
buke v moderno preoblikanje,
barvanje in beljenje. Novi
zelo nizko ceno! J. Stem-
berger, Dunajska cesta 9.

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje Hugon
Hibler, fotograf, Ljubljana,
Valvazorjev trg 7, nasproti
Križanski cerkve. 1491

Posojllo od 100.000 Din
išče mlad trgovec zaradi po-
večanja svoje trgovine. Jam-
stvo v nepremičninah. Ob-
stoj oddam košnjo na velikem
travniku za vse leto. Cenj.
ponudbe naj se pošljejo pod
naslovom Mirko Stefanovič,
Ljubljana, Gorupova ulica 3.
1592

Kompanjon, 1547
dobro situiran, energičen, iz-
vežban, se išče za prvotno
mešano trgovino na drobno
in debelo v večjem industrijs-
kem kraju na deželi, za
tako. Vse ugodnosti na raz-
polago. Ponudbe pod «Večja
garancija» na upravo «Jutra».

Male oglase «Jutra»
se smatra za najpripravl-
nejše posredovalno sredstvo,
ki odgovarja vsem potrebam
današnjega časa in je ce-
nejše kot vsak drug inserat.
Posebno ugodno je, da si
sam že vsaj nekoliko izra-
čunaj, kaj te bo stal Mali
oglas, kaj te bo tudi lahko
plačal v znakah. III